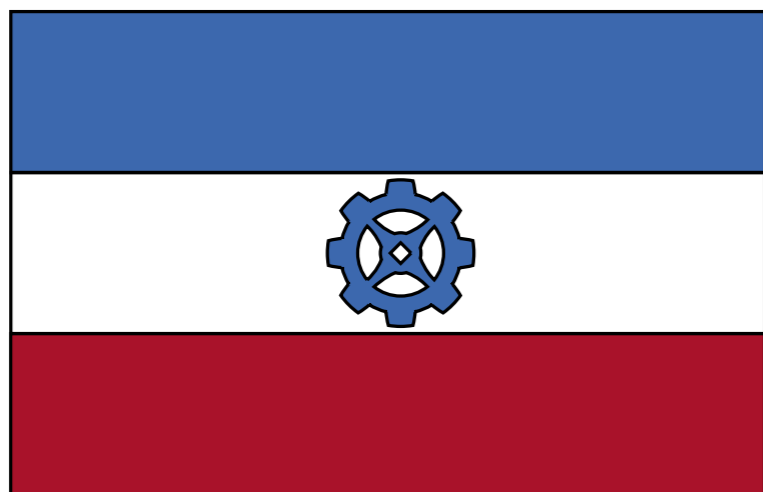
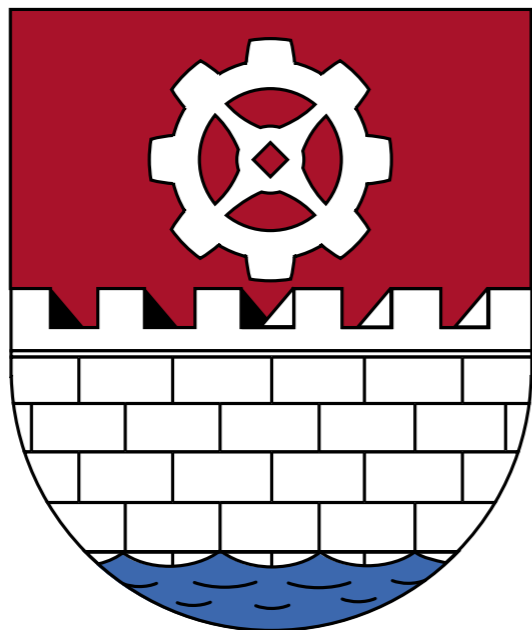

An aerial photograph of the town of Radotín, showing a dense cluster of buildings with red-tiled roofs in the foreground. The town is surrounded by green fields and trees, with rolling hills in the background under a clear sky. The text 'Radotínský almanach 2000' is overlaid on the right side of the image.

Radotínský
almanach
2000

Radotínský almanach 2000

Obsah

Úvodní slovo	4
Přírodní podmínky	5
Geologická minulost	8
Životní prostředí	12
Historie	15
Přehled představitelů obce	21
Čestní občané Radotína	22
Znamé osobnosti	23
Památky a církev	24
Mlýny na Radotínském potoce	30
Doprava a spoje	32
Průmysl	35
O radotínských školách	37
Kulturní činnost	43
Pohostinství	49
Baráčníci	52
Sbor dobrovolných hasičů	53
Sport	55
Zdravotnictví a charita	59
Rozvoj v letech 1990–2000	61
Zastupitelé MČ Praha-Radotín	65
Členění městské části	66
Důležité adresy	70

Na vydání almanachu se podíleli:

Bek Jaroslav, Čornej Pavel, Dlouhý Miroslav, Dušánek Karel, Hanzlík Karel, Hlaváček Evžen, Holub Jiří, Hromádka Tomáš, Hujer Jiří, Indra Zdeněk, Jaroš František, Jurčková Marie, Kozáková Irena, Macháčková Vladka, Mašková Naděžda, Moravec Miroslav, Mrázková Petra, Pechar Oldřich, Petrová Jana, Prášil Petr, Rak Štěpán ml., Rydrych Jiří, Rys František, Sladký Jiří, Sojka Jaroslav, Šimáček Vladislav, Táborský Miloš, Vlácil František, Žižková Hana

Úvodní slovo

Vážení spoluobčané a přátelé, ačkoliv obec Radotín, respektive nyní Městská část Praha Radotín, je známou lokalitou s významnými přírodními památkami a dávnou historií, doposud se nenašel nikdo, kdo by o ní zpracoval souhrnnou odbornou studii či vydal populárně naučnou publikaci. Vedení městské části ve snaze odstranit tuto absenci rozhodlo se vydat nyní na přelomu věků 2. a 3. tisíciletí alespoň jakýsi sborník – almanach, který by Radotín přiblížil širší veřejnosti. Dochází tím do jisté míry k realizaci snu, o jehož naplnění se snažilo několik generací místních nadšenců.

Na jaře roku 2000 byla ustanovena redakční rada a jako přispěvatelé byli osloveni zejména členové letopisecké komise Rady MZ Praha Radotín, dále starší pamětníci či zaměstnanci Místního úřadu MČ Praha Radotín. Od samého počátku příprav nebyl almanach, i vzhledem k ekonomickým a časovým možnostem, chápán jako náhrada

chybějících vědeckých studií. Přesto se celý autorský kolektiv pokusil seriózně a objektivně obsáhnout co nejširší okruh různých společenských oblastí a zachytit nejdůležitější faktografické údaje zajímavé pro čtenáře. Autoři článků čerpali podklady pro své příspěvky z různých pramenů, jakými jsou např. zmínky o Radotínu v kronikách, archivech, katastrech, farních knihách, matrikách, naučné literatuře, průvodcích, spisech místního úřadu a dalších materiálech. Jednotlivé příspěvky jsou řazeny tak, aby na sebe tematicky navazovaly. Celý almanach je rozdělen prakticky do tří oddílů: první zahrnuje stručný všeobecný přehled o naší městské části, druhý podrobněji rozvádí některé vybrané úseky ze života obce, třetí je věnován současnému správnímu členění a podnikatelským subjektům, včetně uvedení důležitých adres. Vše doplňují dobové fotografie, plánky nebo mapy. A protože by almanach těžko spatřil světlo světa bez fi-

nanční podpory sponzorů, je pochopitelné, že v publikaci bylo ponecháno příslušné místo i pro jejich reklamu.

Přípravné práce k vydání a vlastní tisk sborníku trvaly zhruba devět měsíců, v jejichž průběhu bylo někdy nezbytné vynaložit značné úsilí k dosažení stanoveného cíle. Přesto všichni zainteresovaní bez rozdílu přistoupili k daným úkolům s ohromnou vážností a zodpovědností. Každému, kdo se podílel, byť jen nepatrně, na vydání sborníku, patří proto veliké uznání a poděkování. Konečným výsledkem práce celého kolektivu je tedy publikace, kterou držíte právě v rukou. Je skrytým přáním tvůrců díla, aby byl jejich počín přijat coby skromný dárek všem současníkům i budoucím.

Zároveň věříme, že sborník pomůže každému čtenáři rozšířit jeho obzor znalostí o Radotínu a kromě toho přispěje k propagaci naší městské části. Právě to bylo a jest hlavním posláním almanachu.

Přírodní podmínky

Městská část Praha Radotín se rozkládá na levém břehu řeky Berounky nedaleko soutoku s Vltavou. Zeměpisná poloha je dána pásmem 49° 59' severní šířky (padesátý poledník je blízko zmíněného soutoku Berounky a Vltavy v Lahovicích) a 14° 29' východní délky. Zastavěné území Radotína ležící v nadmořské výšce cca 200 až 300 m.n.m. (přesně vyměřené nádraží je 204,549 m.n.m.) má tvar písmene "T" obráceného tak, že vodorovná, širší část písmene, je umístěna v údolí Berounky a na jeho svazích položených převážně k jihu. Svislá, užší část písmene, směřuje severozápadně do úzkého údolí Radotínského potoka, který se přibližně uprostřed jihovýchodního okraje Radotína vlévá do Berounky. Hranice katastru na jihozápadě a západě tvoří současně hranici hl. m. Prahy.

Roční průměrné hodnoty jsou u jednotlivých pozorování následující: sluneční svit – 1600 hodin (celková doba se stále snižuje),

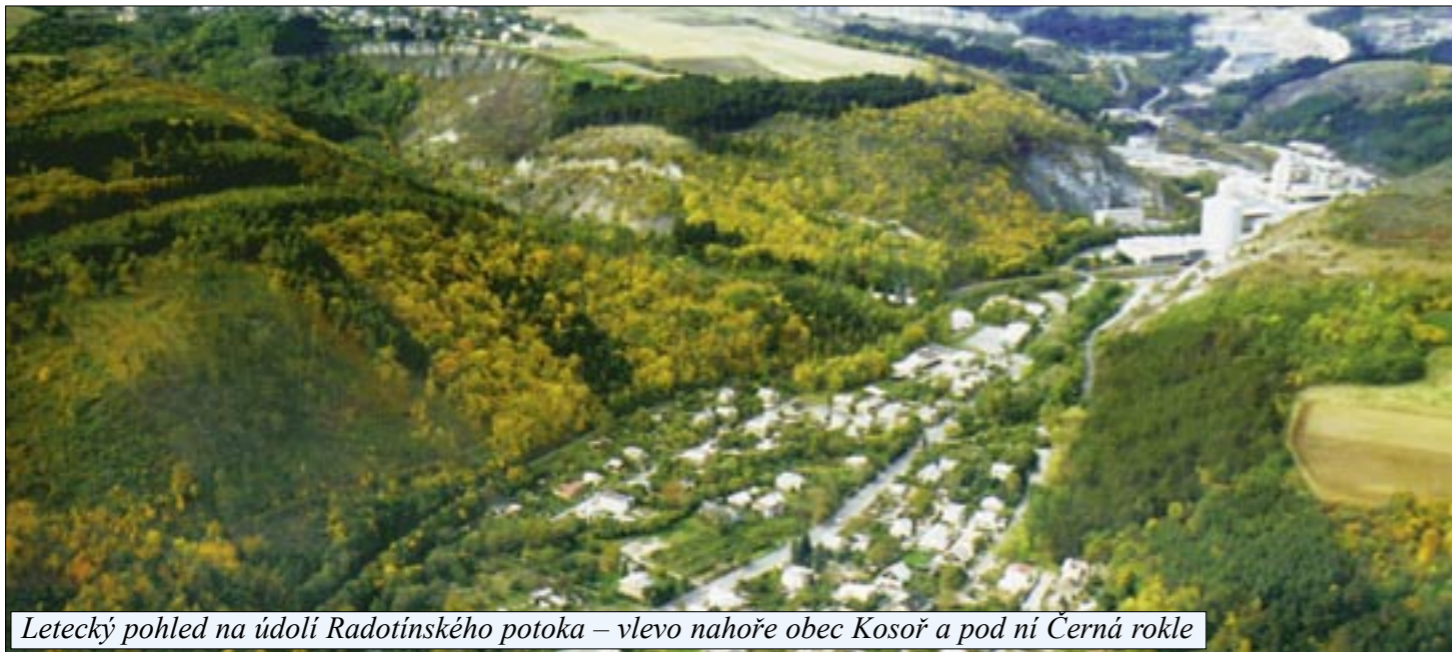

Pohled od Klapice na Radotín s řekou Berounkou

vodní srážky 530 mm (s maximem 80 mm v červenci), teplota 10°C. Hodnotu srážek doplňuje údaj o sněhové pokrývce; sníh se udrží okolo 40 dní a vrstva málokdy přesáhne 15 cm. Minimální teploty se dostávají pod bod mrazu pouze 80 dní v roce.

Nejbližší okolí Radotína má malebný krajinný ráz. Do katastru městské části zasahuje východní okraj chráněné krajinné oblasti (CHKO) Český kras, jejíž hranici

na západ tvoří zhruba Radotínský potok. Na CHKO navazuje a někde se s ní překrývá tzv. oblast klidu Radotínsko-chuchelský háj. Zřízením této oblasti v r. 1990 je chráněn dosavadní ráz krajiny za hranicí CHKO včetně charakteru potoka i charakteru obytné zástavby, která nesmí být sídlištního charakteru. Důsledkem režimů platných v obou chráněných oblastech je skutečnost, že v dosahu městské hromadné dopravy zůstává stále

Letecký pohled na údolí Radotínského potoka – vlevo nahoře obec Kosoř a pod ní Černá rokles

zachována příroda, do níž se obyvatel centra Prahy může dostat po 30 minutách jízdy veřejným dopravním prostředkem. Příroda v okolí Radotína tedy přispívá nejen ke zlepšení životního prostředí v Radotíně, ale umožňuje i rekreaci obyvatel vnitřních částí Prahy.

Silnice směrem na Lochkov, Cikánku a Zadní Kopaninu prochází hlubokým údolím Radotínského potoka mezi zalesněnými kopci. Údolí se vyznačuje výraznými krajinnými a geologickými útvary, z nichž mnohé mají mezinárodní význam. Toto území leží na okraji Českého krasu, takže vápencové horniny se v něm střídají

s břidlicemi a někde i s vyvělinami. Vzhledem k suchému a teplému podnebí, jež zde panuje, vyskytují se tu suchomilné a vápnomilné rostliny, jichž je tady více než 100 druhů. Jsou mezi nimi vzácné i ohrožené druhy, např. kavyl vláskovitý (vousy sv. Ivana), kostřava, kopytník evropský aj.

Kavyl vláskovitý – vousy sv. Ivana

V části CHKO na katastru Radotína nebo v jeho sousedství jsou území různého stupně ochrany, a to přírodní rezervace (PR), národní přírodní památka (NPP) a přírodní památka (PP). Je to již zmíněné Radotínské údolí (PR), kde na ploše 130 ha najdeme rostlinná společenství skalních stepí, habrové doubravy a suťové lesy. Dále je to Černá rokles (NPP), která je významným paleontologickým nalezištěm a vyznačuje se na jižním svahu teplomilnou stepní a skalní květenou. Je zde i významný geologický profil-stratotyp, chráněný UNESCO. Pomístní název této rokles, V Sudech, vznikl

Pohled na Slavičí údolí z Klapice

podle tvaru skal v závěru rokles, pod obcí Kosoř. Téměř souběžně s údolím Berounky leží Slavičí

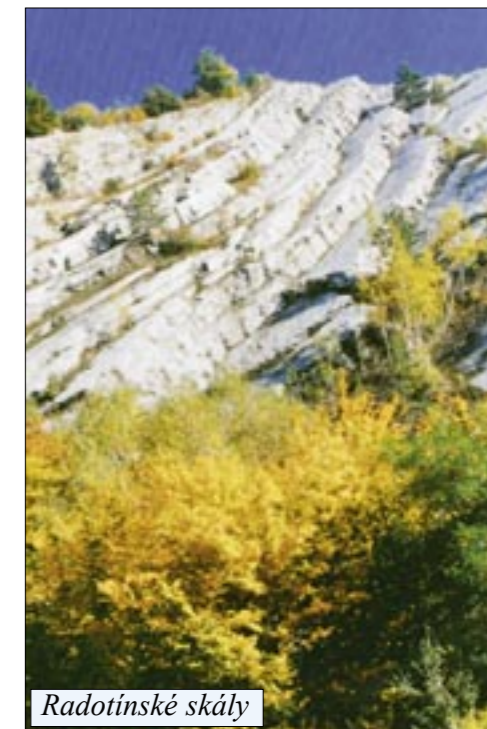

Vlnice chlupatá

údolí (PR), v němž bývala krásná údolní louka, která je však nyní zaplevelena invazivními rostlinami. V údolí zůstává pěkný dubový a habrový les. Konec údolí Radotínského potoka před zástavbou tvoří vrch Klapice (PR) s velmi bohatým bylinným společenstvím a šípákovou doubravou. Můžeme zde nalézt i teplomilné houby. Na západním okraji Radotína, pod silnicí na Třebotov, se nalézá Staňkovka (PR), kde na prvohorních ordovických břidlicích roste doubrava (dub, dřín) a hnízdí zde více druhů ptactva. Staňkovka a Klapice tvoří souvislý pás lesa jehličnatého i listnatého. Radotínské skály (PP) tvoří mezinárodně významný geologický profil. Nacházejí se napravo podél silnice Radotín-Lochkov a jejich první

výchoz je viditelný již za křižovatkou ulic K Cementárně a Strážovské.

Údolí Radotínského potoka mezi Radotínem a Zadní Kopaninou i přilehlá údolí jsou nejen vyhledávaným cílem víkendových vycházek těch, kteří hledají osvěžení v málo porušené přírodě, ale jsou pravým rájem pro profesionální i amatérské botaniky, entomology, paleontology a geology, o čemž svědčí četné exkurze posluchačů pražských vysokých škol.

Radotínské skály

Geologická minulost

Radotín leží v rozsáhlém údolí, jehož převážná část je tvořena mořskými sedimenty, poněkud pak vápenci a jílovitými břidlicemi. Dnes se procházíme po dně prastarého moře, o jehož existenci není pochyb, za miliony a miliony let se mořské usazeniny nahromadily do takové míry, že ještě můžeme sledovat desítky metrů vysoké skalní výchozy, v nichž se nacházejí svědkové dob dávno minulých, kteří se až do dnešních dnů dochovaly v podobě zkamenělin. Díky uměle zřízovaným odkryvům máme přístupná jejich bohatá naleziště. Dobývání vápence se provádí stále ve velkém plošném měřítku kvůli jeho těžbě a následnému zpracování v cementárně, v minulém století však byla jeho těžba omezena na kamenickou činnost, která patří k Radotínu stejně neodmyslitelně jako samotné lomy. Ostatně obojí spolu velmi úzce souvisí...

Po pravé straně silnice směrem do Kosoře můžeme v lese pozorovat

Černá rokle – vlevo Sudy, zcela vpravo již začíná Klapice

vat velké haldy černých vápenců, které jsou památkou na minulé století, kdy se zde tento materiál těžil a ručně zpracovával na dlažební kostky, po nichž dodnes chodíme po celé Praze. Kamenická práce byla velmi namáhavá, kameníci pracovali jen s pomocí speciálně tvarovaných kladiv a to za každého počasí. Na lokalitě si

stavěli přístřešky, které je chránily před nepřízní počasí. Jejich řemeslo je spojováno především s minulým stoletím, ale kameníky bylo možné potkat ještě před několika desítkami let, jak zručně opracovávali černý vápenec.

Nejen Černá rokle je svědkem jejich činnosti. V jednom vzdáleném lomu pod Kosoří můžeme na-

lézt desítky hrubě opracovaných a rozštípaných kostek. Kameníci ovšem měli při pečlivém probírání sutě jedinečnou šanci narazit na překrásné nálezy. Mnozí z nich si zajímavé zkameněliny schovávali

Právě jim vděčíme za mnohé cenné zkameněliny, které se jen díky jejich péči a zodpovědnosti zachovaly a slouží vědcům jako studijní materiál. Památka na kamenickou činnost má však i své negativní důsledky: i nyní totiž můžeme ve sbírkách narazit na velmi vzácné části rybovitých praobratlovců „naporcovaných“ do formátu dlažebních kostek...

Černá rokle

Jen málokterá lokalita v blízkém i dalekém okolí si vysloužila takovou popularitu jako právě Černá rokle. Jde o komplex lomů, které jsou tvořeny mořskými usazeninami – typicky černými vápenci. Tyto vznikaly pomalým ukládáním mořského kalu a odumřelých schránek mořských živočichů, jež obývali zdejší kraje před

400 milióny lety – ve čtvrté periodě starších prvohor, kterou nazýváme devon. Tehdy se zde nacházelo tropické moře plné života.

Černá rokle je velmi významnou a bohatou lokalitou, o níž se učí studenti na geologických institucích po celém světě. Je rovněž významným hraničním intervalem dvou spodnosedevonských stupňů (tzv. stratotypem, za který byla oficiálně uznána v roce 1958). V profilu je zachycena hranice stupňů lochkov a prag a to ve vrstvě č. 80. Kromě typických obyvatel pramoří zde žili také zástupci rybovitých praobratlovců, kteří jsou pojmenovány podle míst, kde byli nalezeni: Radotina a Kosoraspi.

Sudy

Sudům podobné skalní útvary tvoří celý monument, který je dob-

či je dávali vědcům, kteří o této jedinečné možnosti věděli. Jak píše profesor Bouček ve svých „Geologických vycházkách do pražského okolí“ o výpravě do Radotína: „... Z černých deskovitých vápenců se tu vyrábí známá černá chodníková mosaika. Zkameněliny získáme probíráním hald nebo koupí od dělníků...“

Sudy při pohledu z údolí

ře patrný dole od silnice směrem do Kosoře. V sutích zde, narozdíl od Černé rokle, narazíme výhradně na šedé vápence, nikoliv na černé. V lokalitě jsou velmi rozlehlá suťová pole, která se táhnou po obou stranách malé cestičky. Po ní bychom se dostali až do Kosoře, k domkům, které jsou postaveny na skalních masivech. Ze samotného vrcholu je překrásný pohled na celé radotínské panorama.

Radotínské údolí

Radotínský potok

K Radotínskému údolí patří neodmyslitelně Radotínský potok, ale málokdo z nás ví, že v sobě nese jednu velmi významnou geologickou zajímavost, která je patrná především v zalesněných částech vlevo od výše zmíněné silnice, v samotném centru spodnodevonských lokalit. Na dně potoka totiž můžeme nalézt spad-

lé větvičky, lístky a jiné části stromů obalené bílým povlakem. Jde o tzv. travertin – vápnitou hmotu, která se vylučuje z pramenů obohacených uhličitánem vápenatým. Dno potoka je těmito bílými úlomky doslova poseto. Naproti střednímu odbornému učilišti, nad potokem, je na pravé straně silnice ke Kosoři za závorou dokonce malá studánka s pitnou vodou.

Ortocetrasový lůmek, vpravo zkamenělé hlavonožci

Ortocerový lůmek

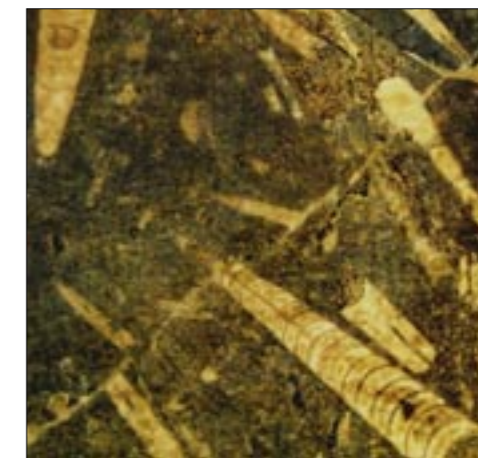
Ortocerový lůmek je jedno z mnohých významných nalezišť v Radotínském údolí, které je tvořeno silurskými usazeninami – vá-

penci. Svůj zvláštní a vskutku neobvyklý název si vysloužil díky zdejšímu nejhojnějším zkamenělinám „Orthocerů“ – hlavonožcům s rovnou schránkou. Kdesi pod

hromadou sutí se nachází mírně ukloněná skalní stěna, na které byly patrné nahloučené schránky hlavonožců usměrněné proudem. Díky hojně sběratelské činnosti jsou však tyto jedinečné a přísně chráněné odkryvy zcela zavaleny.

Paleontologové zde vrstvy číslovali a podle usměrnění zjišťovali podmínky v silurském moři. Z Ortocerového lůmku pochází nemalé množství velmi vzácných zkamenělin, originálů, které jsou uchovány v depozitářích Národního Muzea.

Radotín je plný nejrůznějších geologických zajímavostí a fenoménů a jako k takovému k němu musíme přistupovat s náležitou úctou a respektem. Dbejme na ochranu jeho památek, které zde byli dlouho před námi, a dělejme vše proto, aby zůstaly i po nás.

Životní prostředí

Dlouhá léta, prakticky po celé 20. století, byl Radotín všeobecně veřejností vnímán díky existenci cementárny a továren jako nevzhledná a zaprášená obec. A skutečně tomu tak i bylo. Dokonce ani zbourání staré cementárny v roce 1963 nezbavilo Radotín nálepky málo přitažlivé lokality, jelikož socialistické chápání stavělo průmysl či výrobu v žebříčku hodnot daleko před ochranu životního prostředí.

Radotínská cementárna (stará) byla svoji prašností vyhlášena

dí. V tomto směru se popravdě řečeno začal Radotín měnit k lepšímu až v posledním desetiletí.

Základní linie, kterou sleduje nyní místní samospráva, spočívá totiž v postupných, v místním rozsahu proveditelných opatřeních, jimiž se odstraní staré ekologické zátěže a vytvoří se předpoklady, aby každý uvědomělý občan mohl pečovat o zdravé životní prostředí ve svém okolí. Kvalitu hlavních

složek životního prostředí, tj. ovzduší, půdy a vody, dlouhodobě sleduje a ovlivňuje komise životního prostředí zřízená radou místního zastupitelstva. Po listopadu 1989 byla provedena objektivní inventura stavu životního prostředí v Radotíně. Jako první v Praze iniciovala právě naše rada místního zastupitelstva provedení odborně fundované ekologické studie, v jejímž rámci byla vyhodnocena kvalita ovzduší. Analýzou vzorků půdy z míst pokrývajících intravilán Radotína byla zjištěna její kontaminace těžkými kovy a byla vypracována studie vlivu životního prostředí na zdraví obyvatel, hlavně dětí. Přestože Radotín leží v dobře větratelném, širokém údolí Berounky, orientovaném přibližně ve směru převažujícího proudění vzduchu, tedy ve směru jihozápad-severovýchod, byl výsledek studie neradostný. Bylo potvrzeno, že ovzduší ve většině částí Radotína je velmi silně znečištěno. Kromě dálkového přenosu znečištění nej-

více ovlivňovaly kvalitu ovzduší cementárna, státní statek, kotelný závodů, podniků a domovní topení, kde se jako palivo používalo v devadesátých letech většinou hnědé uhlí nebo sirnatý topný olej, a konečně též automobilová doprava.

Průběh hodnot ročních průměrů (IHr) koncentrací oxidů dusíku (vyjádřená kont. NO₂) a oxidu siřičitého v ovzduší v letech 1992–99, zjišťovaných na stanici zřízené a provozované MÚ, ukazuje tabulka (stanice se nachází na křižovatce ulic Výpadová–Vrážská).

Přechodem významného podílu lokálně vytápěných domácností na čistší tepelný zdroj (plyn, elektřina) a likvidací kotelen průmyslových závodů, vytápěných uhlím, se postupně podstatně snížily emise oxidu siřičitého (viz tabulka). Velkými investicemi do technolo-

Rok	NO ₂ /ug/m ³	SO ₂ /ug/m ³
1992	55,3	39,3
1993	57,6	40,1
1994	47,3	30,2
1995	50,5	27,3
1996	51,7	29,6
1997	47,8	23,3
1998	50,0	18,7
1999	51,8	19,1
limitní hodnoty	80	60

Nová cementárna – stavěna jako „bezprašná“ – foto z roku 1972

gie cementárny a zvýšením pracovní kázně zaměstnanců poklesla emise prachu z tohoto závodu na 1/7 hodnoty r. 1990. Úpravou spalování v cementářských pecích se snížila emise oxidů dusíku, avšak na jejich obsahu v ovzduší centra Radotína se to prakticky neprojevovalo, neboť vlivem oddalování stavby rychlostního silničního okruhu, který by svedl dopravu ze směru od Plzně na Strakonice a částečně i na Brno, se zvětšila hustota automobilového provozu v této městské části. Právě ta v současné době hlavně je zodpovědná

za neměníci se obsah oxidů dusíku v ovzduší střední části Radotína (viz tab.).

Byly zlikvidovány skládky nebezpečného odpadu, obsahující těžké kovy, které dřívější režim povolil umístit v chráněném území Černá rokle, v bezprostřední blízkosti Šachetského potoka. V městské části nyní funguje dvojí systém sběru tuhého odpadu. Magistrát hl.m.Prahy zajišťuje svoz domovního, velkoobjemového, nebezpečného a separovaného odpadu (papír, sklo, plasty), městská část provádí sběr tříděného odpadu do velkoobjemových kontejnerů (dřevo, kovy, bio). Tím značně pokleslo riziko vzniku černých skládek. Informace o pohybu kontejnerů na určitý typ tříděného odpadu lze

získat v místním měsíčníku nebo v každodenní relaci MÚ v kabelové televizi. Počet sběrných hnízd pro papír, sklo a plasty se neustále zvětšuje.

Výstavbou kanalizačního sběrače, jímž se připojil Radotín na pražskou kanalizaci, a postupným budováním kanalizační sítě v ulicích Radotína se odstraňuje kontaminace půdy ze starých a často netěsných domovních jímek na odpadní vodu a snižuje se tak i znečištění Berounky, která již v Radotíně protéká 2. ochranným pásmem vodárny v Podolí. Dávno pryč jsou časy, kdy měla Berounka tak čistou vodu, že v hloubce 70 cm byl vidět sebemenší kamínek.

Nyní, vlivem intenzifikace průmyslu, podstatně zvětšeného objemu odpadních vod z domácností a nedostatečné kapacity mnohých čističek odpadních vod, se kvalita vody v Berounce značně zhoršila ve srovnání se stavem před 70 lety. V Radotíně je ve všech ukazatelích horší kvalita vody než kvalita Vltavy v Podolí. Fyzikální a chemická čistota odpovídá stupni III – IV, mikrobiologická stupni IV – V, tedy voda velmi znečištěná. Přesto v ní rybáři běžně uloví např. kapry, cejny, okouny a občas i štika, sumce nebo parmu.

Berounka od lávky směrem ku Praze

Na březích vod je ke spatření dokonce i ondatra a norek. V Radotínském potoce, který je oproti Berounce čistější, žijí pstruzi. Pozornost zaslouží i malá lokalita Zděř, která je hnízdištěm vodního ptactva. U vodních ploch lze vidět např. ledňáčky nebo volavky.

Celé území Radotína je zásobováno pitnou vodou z veřejného vodovodu, jehož provozovatelem jsou Pražské vodárny, takže kontrolovaná kvalita pitné vody je stejná jako v jiných městských částech.

Radotín poskytuje svým obyvatelům dobré podmínky pro zdravé bydlení, neboť asi 2/3 jeho obyva-

tel žijí v rodinných nebo malopodlažních domech s dostatečnou plochou zeleně ve svém okolí. Lesy na západním a severním okraji Radotína jsou soukromým majetkem. Jejich vlastník věnuje zeleni patřičnou pozornost a jednotlivé úseky poškozených porostů jsou postupně nahrazovány novou výsadbou. Společně s malebným údolím Radotínského potoka umožňují lesy obyvatelům potřebný pobyt pro rekreaci v přírodě. V ní se návštěvníci mohou setkat i s méně běžnými živočichy, jako jsou např. muflon, kuna skalní, jezevec, výr velký, jestřáb, krahulík apod.

Historie

Jak svědčí četné archeologické vykopávky, bylo místo dnešního Radotína osídleno již od pradávna, což dokládá i odkryv pískovny nad obcí, kde v roce 1970 byly objeveny nálezy od mladší doby kamenné až po éru slovanského osídlení. V lokalitě „Na hradišti“, na plošině nad skalou proti cementárně, jsou zřetelné známky keltského opevnění.

Z doby stěhování národů byl v Radotíně objeven hrob, ve kterém byl nalezen aureus, zlatá mince římského krále Arkadia, spolu se zlatou přezkou.

Rozsáhlé slovanské pohřebiště z 9. století bylo odkryto při stavbě nové silnice z Lahovic do Radotína v r. 1954.

První písemná zmínka o Radotínu se sice váže již k roku 993, kdy měl kníže Boleslav II. benediktinskému klášteru v Břevnově darovat při příležitosti jeho založení desátek ze svého radotínského dvora,

avšak darovací listina je ve skutečnosti pozdějším falzem ze 13. století a nelze proto dovozovat exi-

Falzum darovací listiny

stenci Radotína k tomuto datu. Neoddiskutovatelným faktem je ale událost, že za uvedeného knížete došlo k vyvraždění Slavníkovců, kteří vlastnili i krajinu Zbraslavská,

a celý kraj se tak ocitl v majetku Přemyslovců.

Za první historickou zprávu dokládající existenci Radotína je tudíž možno považovat až listinu Vladislava II. (druhý český král) v rozmezí let 1158 – 1169, v níž je uvedeno založení kostela Panny Marie řádu sv. Jana Jeruzalémského na Malé Straně a v níž je připomenut přívoz a brod v Radotíně přes Mži*.

Další písemný údaj připomínající Radotín můžeme najít ve Zbraslavské kronice, ve které se píše: „Aby před Bohem odčinil popravu svého otčima, Závíše z Falknštejna, rozhodl se roku 1291 král Václav II.

založit klášter. Nejprve si vybral místo v Ostrově u Davle, ale pak plavíce se s opaty a převorem po řece Mži se dostali do Radotína, aby obhlédli to místo, a kdyby se zdálo vhodné, aby tam zařídil stav-

*) Dnes řeka tekoucí kolem Radotína se nejmenuje Mže, ale Berounka. Tento název není téměř vůbec znám až do 18. století, kdy k novému názvu dolního toku řeky Mže od Plzně až k soutoku s Vltavou přispěla nejvíce mapa Müllerova z roku 1720.

bu kláštera. Konečně se jim zalíbilo před ostatními místo zvané Zbraslav“.

10. srpna 1292 v zakládající listině zbraslavského kláštera cisterciáků je již zmínka o Radotíně jako majetku kláštera. V té době v Radotíně zřejmě stával i menší kostel, který pražský biskup Řehoř postoupil na žádost Václava II. v roce 1298 zbraslavskému klášteru.

Nejstarší popis radotínské obce máme z roku 1342. Je psán latinou a vyplývá z něj, že je zde les, který patří obci, 1 krčma, 2 mlýny a přívoz.

Dočasný konec slávy zbraslavského kláštera učinily husitské bouře. 10.8.1420 byl celý zpustošen a vydrancován, Radotín jako součást kláštera byl vyplněn a spálen. V té době přešel Radotín do rukou drobných šlechticů.

V roce 1499 dal král Vladislav II. Jagellonský Janovi VI., opatu cisterciátského kláštera na Zbraslavi nejstarší česky psané privilegium k výrobě papíru.

V královské listině se uvádí: „Item dáno jest povolení královské mlynáři velebného opata zbraslavského, aby týž mlynář šatuov sta-

rých, kteréž k děláni papíru příslušejí, jinak ze země voziti a prodávati nedopůštěl, než sám aby je kupoval a papier, z nich pro užitek země České dělal.“ Je to první historicky doložená zpráva o výrobě papíru u nás. Opat Jan pověřil touto výrobou Hořejší mlýn* v Radotíně, který se od té doby jmenoval „Hadrový“, nebo „U Hadru“, a toto přejmenování přešlo i do gruntovních knih. Také příjmení některých mlynářů se uvádí jako „Hadr“.

Poslední Jagellonec Ludvík vrátil zbraslavskému klášteru „veškeré zápisné statky“, mezi nimiž byl samozřejmě i Radotín.

V roce 1541 byla vydána „Kronika česká“ Václava Hájka z Libočan. Byla to v té době velmi čtená kniha. Hájek v ní sděluje i pověst o vzniku Radotína, jak „léta 840 Rod, bratr Zbraslavuov, dům velký nad řeků, jež Mže zove, dal jemu od svého jména jméno Radotín“. A Radotín se u Václava Hájka objevuje ještě jednou, a to v pověsti, jak Horymír v roce 847 na svém koni Šemíku k Radotínu pospíchá. Pověst o Horymírovi se dostala do Jiráskových „Starých pověstí českých“, vydaných v r. 1891. Pověsti

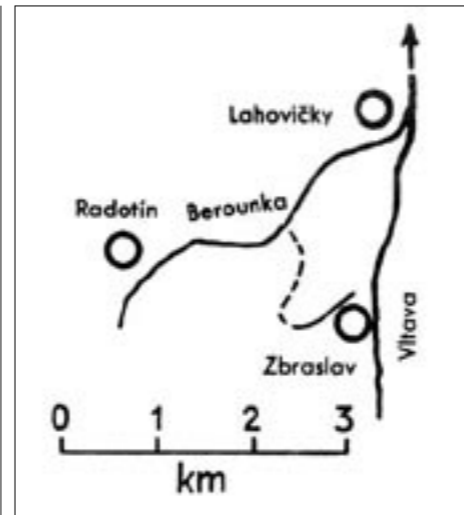
se četly ve všech obecných školách, a jak „Šemík uháněl k Radotínu“, si snad každý ze školy pamatoval...

V archivu radotínské letopisecké komise je uložena práce, nazvaná „Lidé v Radotíně“, která sleduje radotínské grunty, chalupy a mlýny i se jmény jejich majitelů již od r. 1587, a dle uváděných předpisů úroků svatojiřských a svatohavelských lze poznat, který z gruntů či mlýnů patřil mezi největší a také nejbohatší.

Přišla třicetiletá válka a na našem jejím konci utrpěl Radotín značné škody. Když po vestfálském míru v roce 1648 byla vypracována zpráva o stavu dvorců a vesnic zbraslavského klášterního panství, dozvídáme se, že „předešle bylo gruntovních sedláků 7 a chalupníků 2, všechny od lidu nepřátelského vyplněny. Těch 7 sedláků toliko 1 vola tažného a 7 krav mají, slepice 3 a 3 kuřata. Ani jedny čtverce není zaseto na zimu“.

Během několika let byla stavení znovu postavena. Dokumenty vykazují 7 sedláků, 2 chalupníky, 3 mlýny a 1 panskou hospodu. Soupis poddaných podle víry z r. 1651

*) Hořejší mlýn je zajímavý tím, že ve stráni nad ním se ještě v polovině 19. století stýkaly hranice 3 krajů: Rakovnického, Berounského a Kouřimského.

Nové a zaniklé koryto Berounky

ukazuje, že tehdy v Radotíně žilo 38 občanů.

V roce 1713 byl místodržitelským patentem nařízen nový soupis pozemků a obyvatel. Počet gruntů a chalup se nemění, objevují se jen nová jména domkařů. V první polovině 18. století se za zbraslavského opata Budecia stavěl nový kostel.

Mezi roky 1740–1780, za vlády Marie Terezie, došlo v Radotíně k povinnému a definitivnímu přečíslování domů a také k povinné školní docházce.

Syn a nástupce Marie Terezie Josef II., který panoval jen v letech 1780–1790, pokračoval v reformách své matky. Bohulibým počinem Josefa II. byl patent o zrušení

nevolnictví z roku 1781. Jeho dalším reformním aktem byl Josefínský katastr, v důsledku čehož se v Radotíně vyměřovaly pole, louky a dostávala se katastrální čísla.

Radotín má v té době kromě kostela 27 domů, mezi nimi: 7 starých historických gruntů, 3 chalupy, 7 primitivních domečků, přívoz, kovárnu, pastoušku, hospodu, starou faru a školu. V obci jsou 2 řezníci, 2 ševci, hrnčíř, hajný, přívozník. Počet obyvatel se blížil třem stovkám.

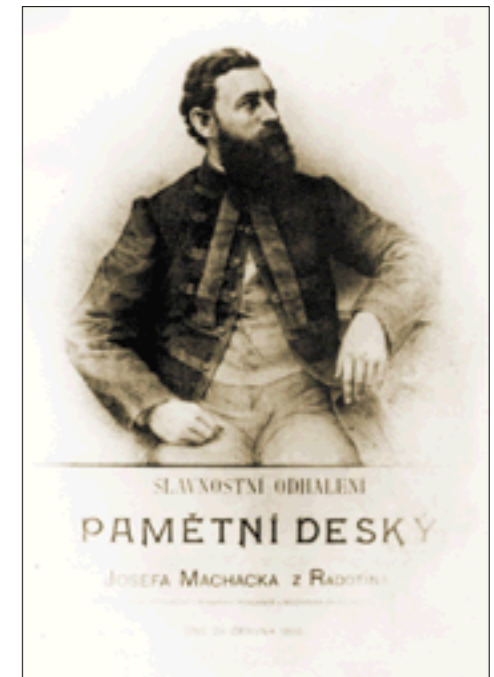
Za vlády Josefa II, byl mimo jiné, v roce 1785 zrušen zbraslavský klášter.

K zajímavému přírodnímu úkazu pro Radotín podstatnému došlo v roce 1799. Do té doby se řeka Berounka za Radotínem prudce ohýbala doprava a do Vltavy se vlévala pod Zbraslavským zámek. Při velké povodni v roce 1799 si však prorazila nové rameno, které se vlévalo do Vltavy až u Lahovic, jako dnes. Ve snaze zabránit dalším katastrofám a povodním dal nový majitel zbraslavského panství kníže Bedřich Öttingen z Wallersteinu za státní podpory převést v roce 1829 řeku do nového koryta. Mrtvé, „zakrnělé“ rameno této staré Berounky zůstalo

pod Zbraslavským zámekem a dostalo se mu jméno „Krnák“. Spolu s okolní nivou je dnes přírodní památkou.

Ještě do první poloviny 19. století byl Radotín malou, bezvýznamnou vesničkou. Domů i obyvatel přibývalo minimálně. Včetně školy a kostela měl jen 36 domů a 301 obyvatel.

Revoluční rok 1848 se přehnal i Radotínem. Do čela ozbrojeného lidu z Radotína a okolí se postavil radotínský rodák Josef Macháček, sedlák, revolucionář, později po-

Pohlednice k odhalení pamětní desky na domě Josefa Macháčka

slanec zemského i říšského sněmu, který v polovině června táhl v čele šiku na pomoc Praze. V ještě nedohotovené novostavbě jeho domu se také vyráběly patrony pro boj proti Windischgrätzovi. Však mu jeho spolurodáci odhalili v roce 1898 pamětní desku na jeho domě. Připomeňme, že jmenovaný Josef Macháček byl švagrem herečky Otýlie Sklenářové-Malé a otcem dvojčat, z nichž Rézinka byla onou známou nenaplněnou láskou básníka Jana Nerudy.

Ve 2. polovině 19. století Radotín počíná ožívat. V r. 1861 bylo započato se stavbou České západní dráhy ze Smíchova do Plzně a 14. července roku 1862 byl provoz na této trati slavnostně zahájen. Po železnici byl v Radotíně zřízen i poštovní úřad.

V roce 1866, kdy proti sobě válčila rakouská a pruská vojska, byla Praha pruskými vojsky okupována, Radotín se však okupace vyhnula.

Léta sedmdesátá jsou prvním, zcela nesmělým základem pro rozvoj průmyslového Radotína. V r. 1871 se povoluje stavba cementárny, v r. 1872 byl slavnostně položen základní kámen při výstavbě cukrovaru, v témže roce se

na místě staré školy staví nová budova, stavějí se silnice z Radotína do okolních obcí.

Vznikají i první spolky – nejprve Spolek dobrovolných hasičů v roce 1886, o dva roky později, dne 28.10.1888 byl založen Sokol radotínský, hned za Sokolem následovalo Bratrstvo radotínské a okolní – podpůrný spolek dělnický – a v roce 1891 Národní jednotu pošumavská. Jejím posláním byla morální a hmotná podpora českých menšin v Pošumaví. Její členové byli i prvními ochotníky v Radotíně. V r. 1899 přichází do Radotína první praktický lékař MUDr. Bohumil Vodenka. Byl i dlouhým starostou Sokola.

Končí devatenácté století a k roku 1900 Radotín už není malou, bezvýznamnou vesničkou s 36 domy s doškovými střechami... Má 4 továrny, začíná spolkový život a v obci je 60 nových domů. Celkový počet domů je 102, obyvatel pak již 1273.

S nástupem nového století se výrazně zlepšily podmínky pro vzdělávání mladé generace. 15.9.1901 se otevírá nová budova obecné školy a slavnostní atmosféra zasahuje celou obec. V roce 1905 byla otevřena na Zbraslavi měšťanská

škola. Do té doby docházel pramalý počet žáků z Radotína do smíchovské měšťanky. Možnost chodit na Zbraslav využilo mnoho radotínských žáků a žákyň. 1. října 1907 bylo zahájeno večerní vyučování pokračovací školy pro učně z závodů a od živnostníků.

V roce 1914 byla otevřena lékárna. Až do té doby čekala nemocného či členy jeho rodiny strastiplná odysea za získáním předepsaného léku na Zbraslav, nebo do Košíř. Dostupnost léku též ovlivňovala krom značné vzdálenosti i často rozvodněná Berounka. A tak jen díky usilovné práci obecního zastupitelstva a poslanecké intervenci se Radotín konečně dočkal své lékárny.

Události první světové války se nevyhnuly ani Radotínu. Mnoho otců a synů narukovalo do armády na pole válečná a někteří z nich se již nevrátili.

Na paměť padlých vojáků v letech 1914–1918 byl dne 2.10.1921 odhalen v parku pomník, na němž jsou do kamenné desky vytesána jména 52 obětí.

Za první republiky byl 27. listopadu 1923 zaveden do Radotína elektrický proud z veřejné sítě.

Dne 28.10.1928 byla otevřena

novostavba Masarykovy měšťanské školy.

Do povědomí všech, kdo studovali „Dějiny dělnického hnutí“, dostal se Radotín v souvislosti s nešťastnou událostí 20.4.1930. Na ní se brzy uměle vypěstoval mýtus o Radotínu jako dějišti krvavých Rudých letnic 1930, kdy „Masaryk nechal střít do nevinného komunistického průvodu“.

Pomník padlých v I. světové válce z r. 1945

K této události bylo vydáno množství materiálů, v nichž jsou uváděny různé počty zastřelených dětí (od tří do sedmi – to podle stupně otrlosti vydavatele publikací či pohlednic). Podle soudního protokolu, který má letopisecká komise ve svém archivu, šlo o jediný výstřel četníka, ohroženého kameny, které na něj házeli účastníci průvodu. Přitom došlo paradoxně ke třem

zraněním: jedna účastnice utrpěla průstřel břicha s poraněním tenkého střeva s nitrobřišním krvácením, druhá účastnice utrpěla střelné poranění ruky s roztržštěnou kostí, třetí průstřel boku. K zajímavé rozporuplnosti došlo i při pozdějším označení události, která byla nazvána Rudými letnicemi, ačkoliv se odehrála o Velikonocích a nikoli o svátcích svatodušních.

V roce 1932 byla otevřena nová sokolovna, v roce 1933 postaven svatostánek Českobratrské církve evangelické, v roce 1934

skončena výstavba vodovodu. Rozvoj Radotína se dá sledovat i na růstu počtu domů, kterých je 367 v roce 1926 a v roce 1936 již 736. Velká část staveb jsou domky vilového typu. Počet obyvatel je ve stejných letech zhruba 3000, resp. 6000.

Těžká léta druhé světové války dopadla na Radotín v podobě 13 spoluobčanů popravených nebo umučených v koncentračních táborech a dalších 55 radotínských občanů, kteří se stali obětí rasového pronásledování. Květnová revoluce 1945 postihla Radotín hlavně v jejím závěru, kdy skupina pancéřové divize SS v rámci zamýšleného proniknutí do vnitřní Prahy obsadila večer 7.5. převážnou část Radotína a během následujícího dne se pokusila revoluční jednotka v obci s podporou čtyř Vlasovců zaútočit a Němce z Radotína vytlačit. V těchto bojích padlo celkem 22 bojovníků, jejichž jména byla připojena k památníku obětí 1. světové války na náměstí Osvoboditelů.

Záznamy v kronice obce z doby budování socialismu jsou nedbale vedeny a převážně se omezují pouze na plnění socialistických závazků nebo procentuální účast občanů ve volbách...

Zástavba vilového typu

sídlíště včetně obchodního centra, v posledním desetiletí 20. století byly kolaudovány další objekty. V roce 2000 má Radotín 1503 domy (59 v majetku městské části, 27 družstevních, 1417 soukromých) a 7012 obyvatel.

Pro zajímavost uvádíme i nynější věkové složení občanů v následujícím rozmezí:

0 – 10 let	706
11 – 20 let	941
21 – 40 let	2115
41 – 60 let	1889
61 – 80 let	1205
81 a více let	156

V letech 1959–1960 bylo postaveno „cementárenské“ sídlíště (dnes řečené staré). V roce 1960 byl zahájen provoz v nově vybudované cementárně v údolí pod Lochkovem. V roce 1963 mohla tak být k velké úlevě a potěše všech radotínských občanů i okolních obcí zrušena stará cementárna.

Dne 14.9.1967 je Radotín povýšen na město a od roku 1971 má i svůj znak. Od 1.7.1974 se stává součástí hlavního města Prahy. V roce 1980 má Radotín 1209 domů a 6366 obyvatel. Na místě staré cementárny bylo koncem osmdesátých let vybudováno nové panelové

„Nové“ sídlíště

Přehled představitelů obce

	Rychtáři	1774	Jan Bejlek	1924–1927	Václav Mareš
1540	Jan Válek	1779–1786	Václav Rozenkranz	1927–1929	František Rys
1587	Jaroš Čepel	1789	Vojtěch Macháček	1929–1945	František Mašek
1617–1618	Matěj Jirák	1816–1849	Jan Macháček st.		
1618	Šimon Palaška				
1621–1622	Martin Jandačka				
1623–1624	Jakub Štěrba				
1624	Ondřej Kohel	1850–1853	Jan Macháček ml.		
1661	Jan Jirák	1853–1861	Josef Schneiberg		
1694	Pavel Naypauer	1861–1864	Václav Mareš		
1722	Václav Pavlaus „Vyskočil“	1864–1867	Alois Haman		
1730	Jan Zuna	1867–1874	Matěj Drchota		
1738	Jan Štěrba „Macháček“	1874–1882	Václav Drchota		
1761	Václav Valtr	1882–1890	Antonín Říha		
1765–1773	Vojtěch Drchota	1890–1912	František Ejem		
		1912–1919	Bohumil Haman	1990	Petr Bartík
		1919–1924	Ferdinand Svoboda	1990–t. č.	Jiří Holub

Předsedové NV

1945 Miroslav Šoufek

1945–1946 František Lešetický

1946–1949 Jaroslav Fiala

1949–1952 Matěj Veselý

1952–1968 Bohumil Procházka

1968–1971 Josef Cibulka

1971–1986 Miroslav Šíma

1986–1990 Jiří Poslušný

Starostové

1990 Petr Bartík

1990–t. č. Jiří Holub

Čestní občané Radotína

- ❑ 28. září 1899 jmenován Václav Schmied, řídící učitel v Radotíně, po dvacetipětiletém působení na zdejší škole.
- ❑ V květnu 1903 jmenován Jeho Jasnost kníže Jiří z Lobkovic, nejvyšší maršálek království Českého.
- ❑ Po roce 1945 dva radotínští rodáci za své zásluhy ve II. světové válce:
 - generál Josef Ejem, velitel pražské posádky
 - plukovník Antonín Šupáček, velitel města Brna.

Někteří další občané byli v důsledku změn politických režimů čestnými občany jen krátce, jejich členství bylo zrušeno:

- ❑ 19.4.1938 Dr. Edvard Beneš; prezident ČSR (zrušeno 20.12.1939)
- ❑ 27.8.1948 Václav Kopecký, ministr ČSR, jenž mluvil na slavnosti v Kosoří 20.4.1930 (zrušeno 6.10.1993)
- ❑ 21.11.1948 Klement Gottwald, prezident ČSR (zrušeno 6.10.1993)

Známé osobnosti

*Známé osobnosti se vztahem k Radotínu **

Připomeňme ještě několik známých jmen, která byla nebo jsou s Radotínem svázána pevným poutem:

- ❑ Jaroslav Březina – operní zpěvák, radotínský občan.
- ❑ Josef Frajs – spisovatel, autor několika novel, románů a muzikálů, radotínský občan.
- ❑ Vilém Heckel – fotograf a horolezec. Než se přestěhoval do sousedních Černošic, prožil v Radotíně řadu let.
- ❑ Drahomíra Hůrková – herečka, radotínská občanka.
- ❑ Alois Jirásek – známý spisovatel, autor řady románů a povídek. S oblibou jezdil do Šarbochova mlýna na Cikánce.
- ❑ Otomar Korbelář – herec, v Radotíně měl na Lahovské chatu.
- ❑ Libuše Křepelová – klavíristka, radotínská občanka.
- ❑ František Křiváček – herec, několik let bydlel v Radotíně.
- ❑ Anna Máchová – klavíristka, profesorka AMU, radotínská občanka.
- ❑ Jarmila Novotná – slavná operní a koncertní pěvkyně. Často jezdila do Radotína za svou sestrou

a Radotín si zvykla považovat za svůj druhý domov.

- ❑ Ota Pavel – spisovatel a novinář. Ve svých významných povídkách nám přiblížil svého povedeného tatínka, za nímž dojížděl do Radotína, kde svého času bydlel.
- ❑ Milan Peroutka – bubeník, člen hudební skupiny Olympic, dlouhá léta radotínský občan.
- ❑ Naďa Prchalová – herečka, manželka Fr. Viceny, radotínská občanka.
- ❑ Štěpán Rak – hudební skladatel, profesor a kytarista, v Radotíně prožil prakticky celý dosavadní život a v radotínském kulturním středisku občas vystupuje s koncerty i vyprávěním pro své spoluobčany.
- ❑ Klement Slavický – hudební skladatel, patron naší hudební školy, která nese jeho jméno.
- ❑ Prof. Jan Šabršula – profesor francouzštiny, působil na universitě v Boloni, v Praze a dosud v Ostravě, mezinárodně uznávaný francouzský lingvista, získal ocenění Rytíř čestné legie, radotínský občan.
- ❑ Božena Veleková – loutkoherečka, která po dvacet let propůjčovala za prof. Skupy svůj hlas Mániče, kamarádce Hurvínka. Radotínská občanka.
- ❑ František Vicena – herec, radotínský občan.

*) Do výčtu byla namátkově zařazena známá jména pouze ze světa umění.

Památky a církev

Je bohužel smutnou skutečností, že v naší městské části se nedochovalo mnoho historických památek, na kterých by oko návštěvníka mohlo spočinout. Mimo kostela, o němž je řeč níže, stojí za zmínku nejstarší část obce, kde domy při očíslování v roce 1770 byly označeny nejnižšími popisnými čísly, které pak byly převáděny i na postupně rekonstruované i jinak přestavované domy až do dnešních dob.

Dům čp. 1 stojí na křižovatce Karlické ulice a nám. Osvoboditelů – původně od roku 1596 grunt Šedivých, pak Jarošů, později Nebeských. Bývalá svobodnická usedlost s vejsadní krčmou, o níž je zmínka již v roce 1432. Jednopatrová budova z roku 1882 – přízemní kravín a řezárna, patro obytné.

Číslo popisné 2 bylo původně na kovárně z roku 1715, která stá-

Dům čp. 6, grunt Havlovský

vala na gruntě čp. 1 a později byla přemístěna na náves, přibližně do míst, kde je dnes pomník padlým ve světových válkách. Po odstranění kovárny bylo čp. 2 umístěno na menší obytné budově selské usedlosti čp. 1. Jedná se o původní stavbu a ve své podobě je tudíž nejstar-

ším dochovaným domem v Radotíně. Nyní není využíván.

Čp. 3 a 4 jsou dále na Karlické ulici, ale přestavba domů je již z přelomu 19. a 20. století.

Ze staré zástavby, která byla situována v místě podél bývalého mlýnského náhonu (dnes horní strana parku), si připomeňme:

Číslo popisné 5 byl grunt Jarošovský, od roku 1826 v majetku Drchotů.

Z původního domku zbylo jen stavení, přízemní domek se štítem do náměstí. Dnes je zde bazar Antik. V roce 1876 byla přistavěna patrová budova s číslem 5a, které bylo později dáno čp. 44, což je nyní budova kulturního střediska s názvem U koruny.

Dům čp. 6 byl grunt Havlovský, od roku 1584 Šterbovský, od roku 1722 do roku 1850 byl v majetku Macháčků, později Drchotů a Soj-

ků. Stavba současného domu je z roku 1848 a ve sklepě je propojen se sousedním domem čp. 6a, skutečným rodným domkem národně-obrozeneckého revolucionáře Josefa Macháčka. Zde jsou dubové dveře z poloviny 18. století.

V místě čp. 7 je prostor po zbořených budovách. Původně tu stála Vaňkovská chalupa. Pouze dřívější hospodářské stavení vzadu na dvoře je značně zrekonstruovanou budovou.

Číslo popisné 8 – grunt Bydžovských prodělal v minulosti velké přestavby postupně až na dnešní autoopravnu.

Další památky se již vztahují k církevní historii.

Církev římskokatolická

První písemná zmínka o radotínském kostele se datuje dnem 24. května 1298, kdy svou listinou král Václav II. požádal biskupa pražského Řehoře o postoupení kostelů sv. Havla na Zbraslavi, dále v Radotíně kostela farního a kostela chuchelského kláštera zbraslavského, kteréžto žádosti biskup vyhověl dopisem ze dne 11. srpna téhož roku. Radotín pak zůstává majetkem kláštera zbraslavského až do válek husitských.

Další stohá zmínka je až z roku 1353, kdy jako farní kostel platil 16 a půl groše desátku papežského. Berně tato byla tohoto roku zvýšena na 30 grošů pololetních – pravděpodobně pro bohaté nadání kostela. Vždyť v této době platily okolní kostely daleko nižší poplatky (Zbraslav 24, Mokropsy 12, Třebotov 9, Mnišek, Dobřichovice a Zlíchov po 8 groších).

Písemné doklady nám zachovaly jména nejstarších duchovních správců katolických od r. 1347 (první byl Heřman) až po války husitské. Z roku 1380 je dochován zápis, že při vizitaci, vykonané toho roku arcijáhnem, byl shledán a zapsán soubor nalezených kostelních věcí (mešní knihy s notami, žaltář, missál, graduál, kříž jaspisový stříbrem obložený s křišťály v rozích, kalich stříbrný, dva ornáty a příslušenství).

Války husitské přerušily záznamy o kněžích a první zápis se objevuje až v polovině 16. století s řadou jmen utrakvistických farářů, počínajících v r. 1532 farářem Vojtěchem a ukončených v r. 1582 farářem Janem Kořínkem. Od té doby není o kostelu, faře a farářích radotínských žádných zpráv až do r. 1630, kdy opat zbraslavský Jiří

Urat koupil Roblín a Třebotov a radotínský kostel přivtělil jako filiální k třebotovskému. Ještě L.P. 1653 je radotínský kostel uváděn jako farní, příslušný ke klášteru s filiálními kostely Černošice, Modřany, kaple Chuchle, sv. Havla nad Zbraslaví a roku 1695 ještě Mokropsy a Třebotov. V dalších letech patřil již k Třebotovu, kde klášter měl v majetku též dvůr – a tento stav trval až do r. 1917 – matriky radotínské byly založeny v r. 1915. Třebotovští kaplani docházeli do Radotína vyučovat náboženství, obstarávat křty, oddávky, pohřby – mše svatá zde bývala pouze jednu neděli v měsíci.

Původní fara, obydlí a úřadovna faráře radotínského se nacházela v pozdějším domě čp. 24, a to zejména v době předbělohorské. Budova byla v době třicetileté války zcela zničena. V sedmdesátých letech 17. století byla sice nějak opravena, ale po zrušení farností chátrá a v první polovině 18. století se stává majetkem mlýna čp. 12. Mlýnář Matěj Berounský ji nechal strhnout a znovu postavit a jeho dcera Marie Anna po svém sňatku za hrnčíře Václava Šťastného v roce 1753 se s rodinou do domku nastěhovala. Domek pak byl dlouhá léta

v držení rodin hrnčírů – někdy i s velkým "H" uváděných, pak v něm bydleli radotínští učitelé a jejich vdovy a naposledy zde byla výroba cementového zboží a obydli Františka Šenka – po zrušení v roce 1948 je tu parčík v blízkosti MÚ.

Od září 1917 byl třebotovský kaplan Jindřich Ullík jmenován expositurou pro samostatnou duchovní správu v Radotíně – bydlel ale ve vlastním, po rodičích zděděném domku. Dnešní faru dal postavit až patron kostela Cyril Bartoň z Dobenína v r. 1927 na zádušním pozemku u kostela. Pak ještě následovalo 6 duchovních správců až do r. 1952, kdy do budovy fary po odchodu posledního faráře Karla Pietsche do Prahy-Podolí je zde umístěna „Družina školní mládeže“ a od 1.10.1960 do Radotína pouze zajížděl administrátor třebotovské farnosti P. Zdeněk Wágner, od září 1979 je opět na faře Jar. Šlapák a od listopadu 1980 přišel dosavadní duchovní správce P. Evžen Hlaváček.

V závěru stručného přehledu dějinných událostí připomeňme generální vizitace včetně udílení sv. biřmování v radotínském kostele:

26.4.1913 – Jeho Eminence Kardinál Lev Skrbenský z Hříště

Kostel sv. Petra a Pavla

Vnitřek kostela sv. Petra a Pavla

10.4.1937 – Jeho Eminence Kardinál Dr. Karel Kašpar, arcibiskup pražský

29.4.1947 – Jeho Eminence Mons. Dr. Josef Beran, arcibiskup pražský a primas český.

Kostel Sv. Petra a Pavla

O nejstarším vzhledu kostela nic nevíme, ani není známo, jak vypadal. Z původní stavby zbyl pouze malý klenutý presbytář, ale jeho vzhled současné renesanční podobě neodpovídá. Není též zaznamenáno, kdy byl v minulosti opraven, soudí se jen, že to bylo za opata Tomáše Budecia v letech 1716–1718.

Nynější kostel sv. Petra a Pavla

byl vybudován v první polovině 18. století (snad v letech 1740–1750) ještě před zrušením zbraslavského kláštera v r. 1785. Byl postaven vedle bývalého kostela, z něhož byla později upravena kostnice v roce 1878, jak vypravovali pamětníci. Kolem kostela býval původně hřbitov. Mezi hřbitovem a školou (byla v čp. 23) stávala až do r. 1812 dřevěná zvonice. V témže roce byla přistavěna ke kostelu věž – nižší, než známe dnes.

Kostel sám je jednoduchá barokní stavba, v r. 1881–1882 nákladně opravená, jak potvrzuje nápis v průčelí ve výklenku v plastickém renesančním orámování. Nad oknem je z kamene tesaný znak öttlíngenský – před opravou

tam býval znak kláštera zbraslavského.

Presbytář má klenbu plackovou, hlavní oltář je barokní, zděný, s nanášenou štukovou ornamentikou. Uprostřed vidíme na plátně malovaný barokní obraz „Loučení sv. Petra a Pavla před smrtí“ od malíře F.X.Balka. Vítězný oblouk je segmentový, po stranách boční oltáře zděné s nanášenými štukami, s obrazy světců – na evangelní straně sv. Jan Nepomucký, v oblacích klečící, andílky nesený, na epištolní straně sv. Prokop v opatském rouše s křížem v levici a v pravici řetěz s ďáblem v lidské podobě. Loď, v rozích sešíkmená, má obdélníkový půdorys. Na stěně visí kopie Veronesova obrazu „Klanění kráľů“. Křtitelnice z leštěného sliveneckého mramoru byla pořízena v roce 1927, její alpakové víčko se soškou sv. Jana Křtitele pochází z roku 1934.

Do dlažby jsou zabudovány dva náhrobní kameny, kryjící krypty dobrodinců kostela. Menší z r. 1745 na paměť radotínského řezníka pana Daniela Najpaura (zemř. 1740), větší z r. 1754 na paměť mlynáře bludského pana Jiřího Kotašky a jeho manželky paní Lidmily (zemř. r. 1763).

Varhany pocházejí z dílny Karla Schiffnera z r. 1881.

Ještě do r. 1917 na věži visely tři zvony:

Největší z r. 1663 (byl puklý, a proto znovu přelit r. 1846), o váze 312 kg s nápisem: „Tento zvon k záduší Radotínskému náležející lit jest ke cti a chvále Boží a blahoslavené P. Marie a sv. Petra a Pavla léta páně 1663“ a chronogramem: „MVta DIV aLta sonans VoX VoCe XVIa (Dlouho němý jsi přijal vznešený hlas, tím hlasem jásej)“ – památný zvon byl při první rekvizici dne 13. dubna 1917 spolu s dalším, nejmenším zvonom, svržen s věže. Pádem se žádný z nich nerozbil, byly dopraveny na nádraží, kde je traťmistr pan Fleisig ofotografoval. Po válce byl velký zvon vrácen z pražského skladiště a znovu zavěšen na věž, ale jeho osud se po pětadvaceti letech opakoval, a to na Zelený čtvrtek dne 2. dubna 1942, kdy byl znovu zrekvírován, a na své místo se již nikdy nevrátil.

Nejmenší zvon o váze 76 kg z roku 1765 měl nápis: „Johann Georg Kühner goss mich in Prag 1765“ – po svržení s věže v r. 1917 se na své místo již též nikdy nevrátil.

Zvon prostřední velikosti o váze cca 150 kg je z r. 1707. Je opatřen nápisem: „K větší slávě Boha, sv. Tomáše ap., n. Jana Nepomuka zlítej zvon tento nákladem Tomáše Jelínka“. Visel na věži radotínského kostela od r. 1942 osiřele až do r. 1985, kdy jej současný duchovní správce nechal přemístit do kostela v Třebotově, neboť náhradou získala věž radotínského kostela tři zvony z kostela sv. Kateřiny v Chotčicích, kde jim hrozilo zřícení i se značně zchátralou věží. Tyto tři zvony jsou zasvěceny sv. Kateřině, sv. Václavu a sv. Barboře a pocházejí z r. 1697.

Již v r. 1907 se projednávala možnost zřídit na věži hodiny, ale ani patronát, ani obec je nemínily svým nákladem opatřit.

V samém závěru druhé světové války počátkem května 1945 došlo k přestřelkám i v Radotíně a m.j. byl několika ranami zasažen i kostel, uvnitř dokonce vybuchla pančejová pěst. V letech 1945–46 byla provedena částečná oprava – okna nově zasklena, stopy po střelách zahlazeny, oltářní obrazy vyčištěny a opraveny, kazatelna znovu zřízena. Na opravu věže došlo až v roce 1949, byla obložena měděnou krytinou. V báni pod křížem bylo ob-

jeveno pouzdro se spoustou zajímavých dokumentů, pocházejících z doby zvýšení kostelní věže v roce 1881 a následné opravy v roce 1925. Pamětní listina tehdejšího správce P. Ferdinanda Pura doplnila staré dokumenty a v říjnu bylo vše znovu zaletováno do zinkového pouzdra, aby po dalších dlouhých 45 letech při dalších opravách byly staré dokumenty doplněny současnými upomínkami a vloženy do nových, tentokrát z měděného plechu zhotovených pouzder, kde budou čekat na budoucí generace...

Hřbitov býval u kostela až do r. 1880, o tom svědčí i několik poškozených pomníků u kostelní zdi. Nový hřbitov mezi školami a řekou byl vysvěcen 6. června 1881. O jeho rozšíření se jednalo již v roce 1929, povoleno bylo až v roce 1936 a provedeno až v r. 1940. Kolumbárium pro ukládání uren bylo zřízeno koncem šedesátých let. Nejnovější část hřbitova při třebovské silnici za Velkým hájem byla zřízena v r. 1984.

Církev československá evangelická

Vznikla 18. prosince 1918 sloučením českých evangelíků, potlačených po Bílé hoře v roce 1620 a rozdělených tolerančním paten-

Československá evangelická modlitebna

K 31.12.1880 bylo v obci podle náboženského vyznání

	domácích	cizích	celkem
římskokatolického	188	420	608
evang. augsburského	–	1	1
izraelského	–	19	19
celkem obyvatel	188	440	628

K 15.2.1921 bylo v obci podle náboženského vyznání

římskokatolického	1066
evangelického	66
církvě československé	208
izraelského	38
bez vyznání	969

tem r. 1781 na dvě větve: augsburskou a helvetskou. V době sloučení bylo v Radotíně jen několik rodin většinou helvetského vyznání. Po r. 1921 přibyli noví členové a bohoslužby pro ně konal nejbližší farář ze Smíchova – scházivali se u Hamanů v čp. 26. Od r. 1923 se bohoslužby konaly v zasedací síni obecního úřadu.

Důležitým mezníkem v dalším vývoji církve byl rok 1933, kdy byla v tehdejší Blahoslavově ulici postavena modlitebna. Roku 1936 získala darem domek čp. 179 pro byt duchovního.

Církev československá husitská

Vznikla 8. ledna 1920, kdy 140 kněží se odloučilo od církve římskokatolické. V Radotíně byl sbor založen r. 1921.

* * *

Po druhém vatikánském sněmu (1962–5) se začal v církevním světě prosazovat ekumenismus, to jest úsilí po jednotě všech křesťanů. Od té doby zvolna dochází k postupné spolupráci církví i v jednotlivých státech a obcích. Také v Radotíně byly v letech 1969–70 několikrát společné bohoslužby všech tří církví, kdy shromáždění se konala střídavě v československém a katolickém kostele.

Mlýny na Radotínském potoce

Radotínský potok pramení v obci Ptice a v Radotíně pod kostelem se vlévá do Berounky. Stále ještě je údolím krásných mlýnů. Kdysi se jich uživilo na 22 kilometrech od pramene k ústí 21. Střední část potoka, Radotínské údolí, patří k nejzajímavějším pražským krašovým útvarům, nyní je to chráněná krajinná oblast Český kras. Důkladem toho je jeskyně Pod Vějířem, ve skalnaté stráni, asi 200 m od soutoku Mlýnského a Radotínského potoka. Dnes už mlýny v radotínském údolí neklapou svým charakteristickým zvukem. Přesto však život tu nezanikl. O sobotách a nedělích, v létě na celé týdny, přijíždějí noví majitelé nejen za odpočinkem, ale aby též dali starým stavbám nový život, zachránili je pro budoucnost.

Tam, kde začíná osada Cikánka, která již patří k Radotínu, stojí mlýn, od pramene potoka již čtrnáctý, v katastru obce Radotín je první. (Do samotné městské části Radotín patří celkem osm mlýnů).

Válcový mlýn Václava Kaliny se zahradou

Je to mlýn od pradávna zvaný Rutice. V roce 1860 koupil mlýn František Špaček. Dědicové mlýna prodali tento 300 let starý mlýn Pavlu a Janě Kunstovým.

Na konci osady Cikánka stával válcový mlýn Václava Kaliny, k němuž patřila velká zahrada. V době výstavby cementárny Lochkov mlýn pustne, cementárna stále víc a více ohlodává okolní skály, a v roce 1985 je mlýn s celým příslušenstvím srovnán se zemí.

Téměř v sousedství Kalinova mlýna byl Na Cikánce postaven mlýn Šarbochův. Mlynář Šarboch se ve světové válce choval k občanům velmi přátelsky a velkoryse, což se nepříznivě projevovalo na jeho hospodářství. O jeho kulturní úrovni svědčí fakt, že jej jako svého přítele navštěvoval Mistr Alois Jirásek. Mlynář Josef Šarboch byl několik let v koncentračním táboře. V roce 1958 byl mlýn zbořen, protože bylo třeba pro novou cementárnu rozšířit nové lomy.

Od tohoto místa se dále na Radotínském potoce rozkládá radotínská cementárna. Aby mohla být vybudována, musel vzít za své i krásný Maškův mlýn – Přední Mašek. Byl v provozu do roku 1958. V tomto roce byl zbořen.

Šarbochův mlýn

Poslední čtyři mlýny se rozkládaly v samé obci Radotín. Čp. 12 U Hadrů, později zván Brouchův, zbývající tři se jmenovaly jednoduše – Hořejší (později U Böhmu), Prostřední (Dědkův), a Dolejší (Broulímův).

O Brouchově mlýnu se zápisy zmiňují již roku 1499, za třicetileté války byl zcela rozmetán. Nový mlýn byl postaven až roku 1684. Zde se nemlelo obilí, nýbrž staré hadry, které sloužily k výrobě papíru. Proto byl zván Hadrový nebo U Hadrů.

První zmínka o Hořejším či Böhmově mlýně je z roku 1432. Poslední majitel mlýna Dr. Dukát zrekonstruoval v objektu pilu, která byla po roce 1948 znárodněna a v areálu vybudována Strojnětraktorová stanice.

Mlýn Prostřední, Dědkův, byl zván též Farářský nebo Panský. V soupise povinností je vykazován v roce 1598. Na počátku 20. století koupil Prostřední mlýn mlynář Karel Dědek. Celý objekt koupil starosta spořitelního spolku, radotínský kupec Bohumil Haman a přestavěl ho na obytný dům.

Dolejší mlýn, Broulímův, existoval již v době předhusitské. Stál na samém konci Radotínského potoka. Po roce 1910 byl vlastníkem mlýna pan Kleinert s manželkou. Mlýn byl v provozu ještě nějaký čas. Po zrušení mlýna objekt koupil Antonín Vichr a řídil zde výrobu kovo zboží. Koncem první světové války objekt koupil pan Broulím a vybudoval zde smaltovnu.

Doprava a spoje

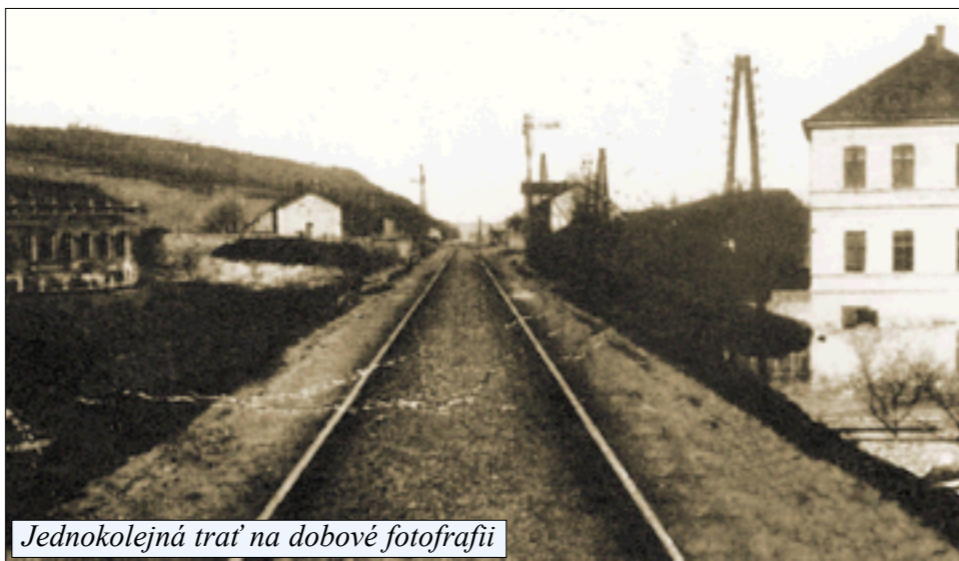
Ještě před 250 lety vedla Radotínem jediná komunikace – cesta z Prahy na Lochkov, do Radotína, přívoz přes Mži, na Zbraslav-Baně, Jíloviště a dále.

V roce 1742 při obléhání Prahy francouzskou soldateskou byl ve zbraslavském klášteře umístěn štáb francouzské armády. Pro snadnější spojení s Prahou vylámali Francouzi skálu pod Zlíchovem a pod dnešním Barrandovem v místech, kde skály dosahovaly až těsně k Vltavě. Tím vznikla nová cesta z Prahy kolem Vltavy na Zbraslav a zanikla stará obchodní cesta přes Radotín. Od lahovického mostu byla zřízena silnice do Radotína a později její prodloužení do Černošic. Silnice k Třebotovu byla postavena v r. 1882 a nahradila do té doby nesjízdný úzký úvoz.

Nynější silnice podél trati do Chuchle byla celá dokončena až roku 1914, i když postupně byla uváděna do provozu již od roku 1911. Odbočka od lochkovské sil-

nice k Cikánce byla postavena v roce 1912.

Stavba C. a K. české západní dráhy byla povolena v roce 1859 a postavena v r. 1862. Zestátněna byla roku 1884. Původní jednokolejná trať z Prahy k Berounu a dále byla rozšířena na dvoukolejnou v roce 1906. V padesátých letech našeho století došlo k rozšíření trati od Prahy výstavbou tzv. Mostu inteligence pro nákladní dopravu k odlehčení nádraží Smíchov

Jednokolejná trať na dobové fotografii

a Vršovice na pravý břeh Vltavy. Doprava po něm byla zahájena v roce 1964.

Radotínské nádraží, postavené r. 1862, bylo několikrát rozšiřováno (1897, 1903). Aby se umožnil bezpečný přechod přes nádražní koleje, již v r. 1909 se podala žádost o jeho povolení. K jeho postavení však nikdy nedošlo – až při posledních úpravách byl vybudován podchod pod kolejištěm s přístupem na perony. Také můstek na

Radotínské nádraží roku 1918

přechodu u hostince U Portlandu byl předmětem žádostí v letech 1912 i 1913 a náhradou tam byl zřízen alespoň vedlejší „šraňk“ pro pěší.

Nádražní budova byla také několikrát přistavována a k poslední nákladné úpravě došlo na podzim

1947. V roce 1973 proběhla elektrifikace železnice.

Některé radotínské podniky a závody byly či dosud jsou propojeny svými vlečkami s hlavním nádražím. Poslední velkou stavbou se stala koncem padesátých let vlečka do lochkovské cementárny i s vel-

kým kolejištěm, které tak vlastně způsobilo rozšíření radotínského nádraží.

K minulosti již patří úzkokolejná trať staré radotínské cementárny, po níž se dovážel vápenec z lomů severozápadně od obce. Vedla přibližně v místech dnešní Ledvic-

Až roku 1979 začal jezdit „městský autobus“

ké ulice. Dnes ji připomíná pouze název ulice U Drážky.

Pro dobré spojení Radotína s Prahou po železnici nebyly dlouho zaváděny autobusové linky. V roce 1940 umožňoval spojení radotínských občanů s Prahou několikrát za den autobus, který měl konečnou stanicí před restaurací „Na Viničkách“ – v té době se hovořilo o budoucím spojení s Prahou trolejbusy, ke kterému ve válečných dobách již nedošlo. Po roce 1945 byly z Radotína zavedeny linky ČSAD do Třebotova, Roblína a Vonoklas. V roce 1956 vyjel autobus poprvé z Radotína do Loch-

kova, o sedm let později jezdil již do Slivence a na Smíchov. Důležité bylo i dopravní spojení s Modřany a Komořany od roku 1959. Ač byl Radotín připojen k hlavnímu městu Praze v roce 1974, městské autobusy začaly do Radotína jezdit až v roce 1979, kdy do Radotína poprvé přijela linka č. 244, která tehdy jezdila po trase Lihovar–Lahovice–Sídliště (staré) Radotín. Dále vznikly linky č. 246 (Hlubočepy–Filmové ateliéry Barandov–Lochkov–Nádraží Radotín) a č. 245 (Nádraží Braník–Modřany–Zbraslav–Nádraží Radotín s vybranými spoji k cementárně).

V roce 1981 vznikla linka č. 256 pro obsluhu Cikánky, později pak linka č. 165, která jezdí až na Jižní Město. V roce 1986 autobusy přestaly projíždět Výpadovou ulicí mezi Horymírovým náměstím a Přeštínskou. Od roku 1991 zajišťují některé spoje linky č. 256 na Lahovskou. Nejnovější linkou na území Městské části Praha Radotín je v rámci systému Pražské integrované dopravy od 1. května 1996 linka č. 313, která spojuje Radotín s okolními obcemi okresu Praha-západ (Kosoř, Třebotov, Choteč, Roblín, Černošice).

Radotín je též zastávkou autobusů linek Praha–Strašice a Praha–Jince.

Poštovní úřad byl v obci zřízen v roce 1869, telegraf funguje od r. 1891 a telefonní linka od r. 1897. V r. 1913 byla pak povolena i druhá telefonní linka. V posledních letech 20. století došlo v oblasti telekomunikačního spojení k velkému pokroku a Radotín je již plně telefonizován. Doručování zásilek občanům do domů však zůstává v tradiční podobě, pouze tváře listonošů jsou jiné. K těm dřívějším patřili např. Hejduk, Morstein, Podzemský či Spilka.

Průmysl

Teprve sedmdesátá léta devatenáctého století jsou prvním, zprvu velmi nesmělým začátkem rozvoje průmyslového Radotína.

V r. 1871 se povoluje na místě starého Žufníčkova gruntu (zhruba

vymístěna mimo zastavěnou část obce.

V r. 1872 byl položen základní kámen k výstavbě cukrovaru (v prostoru současných StČEZ).

V té době byla postavena též

Cukrovar

dnešní nové sídliště) stavba CEMENTÁRNY. Ta se později stala jakýmsi symbolem Radotína, avšak v šedesátých letech 20. století byla

vápenná pec, kterou připomíná dnes ulice U Vápenky.

Krátkou dobu (1899–1904) působí v obci továrna MARSANO-

PRAGER, prádelna písku pro sklárny Inwald na Smíchově.

Koncem století ve zrušeném „Dolejším mlýně“ (mezi potokem a ulicí V. Balého) vzniká první kovozpracující dílna s vlastním elektrickým proudem a vyrábí železné postele, umyvadla, poličky na nádobí, saně a pod. – vše zatím nesmaltované. Z ní později vznikla SMALTOVNA „První česká továrna emailových štítů“ pana V. Broulima.

Začátkem 20. století zavládl v Radotíně nebývalou měrou stavební ruch i při výstavbě řady továren a továrniček.

Nejznámější je firma JANKA na výrobu ventilátorů a sběračů prachu, která byla v r. 1908 zřízena na místě dřívější prádelny písku.

V r. 1908 byla založena Česká společnost pro potřeby polních úkorozchodných drah, ze které postupně vznikla firma FERROVIA s dalším programem výroby zabezpečovacího zařízení pro železnice.

V r. 1944 se stala majetkem TATRY.

Od roku 1910 firma VINDYŠ (vpravo od ulice Na Betonce proti sídlišti) vyráběla a exportovala prvotřídní tělocvičné nářadí (po smrti zakladatele převzal továrnu jeho syn ing. Otakar Vindyš, který ale sklízel větší slávu na poli sportovním).

Po první světové válce úpravou zemědělských prostor Ejemova statku (mezi potokem a novým sídlištěm) vznikla v roce 1922 ASTA – akumulátorka – výrobní akumulátorů a různých svítidel.

Ve třicátých a čtyřicátých letech v Radotíně úspěšně působila firma pana Jindry – FOTOFON (později

Montážní hala fy Janka

Dobová reklama

J. Vindyš a spol., společnost s r. o. Praha-Radotín.

Podnik byl založen před 50 lety. Je to největší a nejstarší českou továrnou na tělocvičné nářadí a jednou z nejstarších továren na stroje pivovarské, zvláště stroje pro stáčení piva a pro hostince. Mimo to má firma vlastní slévárnu hovězí. Tělocvičné nářadí firmou vyráběné, má v odborných kruzích světové jméno. Jakožto první česká továrna v tomto oboru, zařadila nejvýznamnější tělocvičny v naší republice a dodává výrobky tyto též do ciziny. V oboru pivovarském, vynikajícím výrobkem jsou zvláště stáčení stroje pro plnění lahví se současným zátkováním. Různé typy těchto strojů, jejichž konstrukce jsou většinou pokračováním vynálezu zakladatele firmy tvoří typickou českou výrobu strojů stáčení a zátkování. Většina výrobků firmy je zhotovována dle vlastních chráněných konstrukcí a jsou výrobky její nejen doma, ale i v cizině velmi oblíbeny.

bývalé učiliště Janka) na výrobu pohlednic.

Úpravna zvířecích kůží pana Maxe Šenka byla roku 1939 prodána továrníkovi Pantoflíčkovi, který zde vybudoval výrobní PANTOF na podvozky k letadlům. V její tradici pokračuje nyní podnik TECHNOMETRA.

Po druhé světové válce se stal Radotín

průmyslovou obcí, které dominovaly zejména čtyři z výše uvedených podniků: Cementárna, Janka, Technometra a Tatra. V šedesátých letech spustil výrobu stavebních hmot podnik PREFA (dnes Pražské pivovary).

V devadesátých letech některé závody ukončily svoji činnost nebo přešly na jinou produkci. Objevily se i nové podnikatelské subjekty, které svou novou tradici teprve rozvíjejí.

O radotínských školách

I o počátcích školství v Radotíně se můžeme jen dohadovat, neboť nemáme žádné zápisy. Kolem roku 1350 se staré materiály trebovské fary zmiňují o „kantořích“ radotínských bez dalších bližších informací.

První známou školní budovou byla zádušní chalupa na místě dnešního dvora místního úřadu. Zde bydlel od r.1715 první učitel, jenž zastával i funkci kostelníkem. Světnice, již obýval, sloužila i za síň k vyučování až do roku 1820.

Když pak „místnost tato pro 15–25 dětí již nestačovala“, přistavěly se dva pokojíky pro učitele a dřívější světnice byla přeměněna v učebnu a „šindelová chalupa ta nazvána školou“. V r. 1853 už byla ze školy „nejbídnejší chatrč“. Teprve v roce 1873 je dostavena škola nová, jež stála v těsné blízkosti šindelové chalupy. Je to budova současného MÚ (čp. 23). Byla zřízena z „okresních peněz“ za 14 600 zlatých. Než byla k 15. září slavnostně otevřena, vyučovalo se v čp. 5,

tj. v sále hostince „U české koruny“ za roční nájem 150 zlatých. V nové škole zprvu existuje jen jedna třída, od 1.2.1874 byli žáci rozděleni do dvou a ještě později do pěti tříd. Místo stavby bylo dosti kritizováno, protože bývalo i dvakrát za rok odděleno od větší části obce rozvodněným potokem, špatná byla i kvalita budovy samé. Povinná školní docházka se rozšiřuje ze 6 na 8 let, počet školní mládeže se všude rázem zvětšil. Vezmeme-li v úvahu též prudký rozvoj průmyslu a nárůst obyvatelstva v Radotíně (v r. 1900 – 4 továrny, 944 obyvatelé) a že do Radotína chodily i děti z Černošic a samot v údolí Radotínského potoka, nelze se divit, že brzy bylo nutné postavit mnohem větší školu. Dne 15.9.1901 vítá žáky nová obecná škola s tělocvičnou a bytem pro učitele, která po četných úpravách a opravách slouží dodnes žákům ZŠ. Cena tehdy vyšla na 80 000 K. Celkem 303 žáci byli rozděleni takto: 1.tř.– 54 děti,

Nejstarší radotínská škola

Škola od roku 1873

2. tř. – 76 dětí, 3. tř. – 78 dětí, 4. tř. – 95 dětí, navíc jedna třída se učila v Dědkově mlýnu (dnes vila Männchenových vedle bývalého OÚNZu).

V r. 1905 zahajuje působnost měšťanská škola na Zbraslavi a radotínští žáci začali chodit do této školy místo na Smíchov (obojí pěšky). Od šk. roku 1907/08 se zřizuje 5. postupná třída v obecné škole. Stavba měšťanské školy v Radotíně byla povolena až r. 1921, avšak k otevření školy samotné dochází teprve v r. 1928, škola dostává název Masarykova (předtím však už od r. 1922/23 existovaly dvě třídy 1. ročníku, které byly pro-

zatímně umístěny v čp. 23 a 102 (obecná škola), další třídy přibývaly. Stavba přišla na 1,5 milionu Kč. Do Masarykovy měšťanské školy docházeli žáci z 20 okolních obcí. Roku 1935 získávají měšťanky statut újezdních měšťanských škol. Budova slouží v současné době jako gymnázium.

Vracíme se ke škole obecné: třicet let stojící budova znovu nemůže pojmout všechny žáky. Příčinou vzrůstu počtu dětí je stěhování průmyslu do Radotína (1912 – 356 žáků), čilý stavební ruch po 1. světové válce (1930 – 4704 obyvatel, 1932 – 439 žáků) až po jeho doznívání (1936 – 503 žáci). Proto je

v roce 1931 během letních prázdnin přistavěno jedno patro a škola se stala dvoupatrovou.

Souběžně se všemi zmíněnými školami existovaly od r. 1883 tzv. pokračovací školy, z nichž mnohem později vznikly školy učňovské. V Radotíně taková škola byla založena roce 1907 (dvoutřídní) pro potřeby výchovy učňů zdejších továren a dílen, v roce 1909 měla 3 třídy. Vyučovalo se odpoledne ve dvou pracovních dnech a v neděli v prostorách zdejších škol; tento typ školy zanikl k srpnu 1943.

Mateřské školy se nejen starají o děti předškolního věku, ale mají i výchovné úkoly: učí děti samostatnosti, získávat základní hygienické návyky, podřídit se kolektivu a zařadit se do něj, vštípit jim mravní základy, rozvíjet jejich estetické cítění, rozumové, tělesné, jazykové a další schopnosti, připravit je na školní výuku. Dvě z původních pěti MŠ již zanikly; první z nich byla umístěna v přízemí U Koruny, druhá (s jeslemi) sídlila pod kinem, kde je v současné době autoservis. Po určitou dobu byla také umístěna MŠ v dřevěné budově dnešní ZvŠ.

3. mateřská škola v Praze-Radotíně, Sídlíště 1100, slavnostně

otevřena 4.9.1967, začala sloužit jako závodní MŠ RCV Radotín pro 85 dětí se 6 učitelkami a 7 dalšími zaměstnanci. K areálu patří prostorná zahrada s pískovišti, zahradním zařízením, velkým hřištěm a umělým kopcem na bobování. K vybavenosti patří kromě hraček kola, koloběžky, klavíry v každé učebně a audiovizuální pomůcky (TV, radiomagnetofony ap.). Vzhledem ke klesajícímu počtu dětí je MŠ od září 2000 pouze dvojtřídní. Zřizovatelem již není cementárna, nýbrž obec.

4. mateřská škola v Praze-Radotíně, Býšovská 1251, byla postavena svépomocí v „Akci Z“ a otevřena roku 1978. Původní kapacita 60 dětí ve 2 třídách byla v r. 1993 snížena na 50 dětí. Budova je zasa-

Škola od roku 1901

zena do pěkné zahrady, vybavené bazénem. Výchovná činnost se promítá do zájmových aktivit (hra na flétnu, výtvarné kroužky, angličtina, logopedie, předplavec). V roce 1997 začala spolupráce s Dětským diagnostickým ústavem, školka umísťuje dle potřeby a možnosti jejich předškolní děti. Několik let po sobě zde integrovali retardované nebo jinak postižené děti. Zřizovatelem je obec.

5. mateřská škola v Praze-Radotíně, nám. Osvoboditelů 1367, byla uvedena do provozu r. 1990 (zprvu 4, později 5 tříd). Od letošního září budou provozovány 3 třídy a počet zaměstnanců se sníží z původních 21 na 9. MŠ se zaměřuje na výtvarnou a pracovní výchovu, do aktivit patří mj. logope-

die, plavecký výcvik, výuka anglického jazyka a hry na flétnu, soutěže, výstavky, divadelní představení, výlety, besídky, táboračky. Zřizovatelem je obec.

Základní škola v Praze-Radotíně Loučanská 1112, navázala na existenci obecné a měšťanské školy a od r. 1953 fungovala jako osmiletá škola v rámci jedenáctileté střední školy (9.–11. ročník), obě části školy měly společného ředitele a působily v obou sousedících budovách. Ve školním roce 1953/54 měla škola v 1. až 8. ročníku 22 tříd. V roce 1960 se o rok prodlužuje povinná školní docházka z 8 na 9 let a z jedenáctileté střední školy se stává dvanáctiletá střední škola. V dalším roce se obě školy oddělily a vznikla samostatná Základní devítiletá škola v Radotíně (1961/62). Od školního roku 1969/70 chodí žáci do nově zřízené školy pavilonového typu, která slouží pro vyučování na 2. stupni, a stravují se ve školní jídelně, postavené hned vedle hlavní budovy. V 1. patře ŠJ zahájila činnost školní družina. Stavba stála 16 milionů Kčs. Ve školním roce 1980/81 a dalším mohli žáci ukončit povinnou školní docházku už v 8. ročníku a jen několik žáků pokračovalo do 9. třídy,

Areál škol z roku 1969

čímž se škola opět vrátila k 8-leté docházce. Od roku 1983 má škola dnešní název. Znovu se však změnila koncepce škol a tudíž došlo k návratu k devítileté docházce (během školního roku 1993/94 vedle sebe existovaly obě možnosti, v 9. třídě bylo zapsáno 11 žáků).

Škola dosahuje řady sportovních úspěchů, které vrcholí převzetím putovního poháru za soutěž o nejsportovnější ZŠ obvodu Prahy 5 do trvalého držení za trojnásobné vítězství v řadě (1993) a stále se drží na předních místech, v atletickém Poháru rozhlasu dokonce patří k celopražské špičce. K úspěšným oborům se kromě

sportu řadí dlouhodoběji zejména výtvarná výchova, matematika, český jazyk, často též dějepis a zeměpis. Žáci z 9. tříd mají velmi dobré výsledky u přijímacích zkoušek na střední školy a např. dlouhodobé statistiky vedené na gymnáziu Oty Pavla řadí ZŠ Radotín na přední místo v širokém okolí, co se týká úrovně vědomostí absolventů ze základních škol. Stalo se tradicí, že jeden žák, zvolený třídou, vítězové školních soutěží a nejlepší reprezentanti jsou den před koncem školního roku odměněni hodnotnými praktickými cenami. Stejně jako některé jiné školy navázaly partnerský styk se

zahraniční školou, učinila tak rovněž naše ZŠ, a to s Hauptschule v Burglengenfeldu (SRN), čehož výsledkem jsou vzájemné návštěvy. V polovině 90. let vyvrcholila vlna zvýšeného počtu žáků zapsaných do 1. ročníku (opakovaně 5 tříd), celkový počet tříd se vyšplhal až na 30, dvě dílny a další místnosti ve školní družině musely být zadaptovány na učebny. K 1.9.1999 bylo ve škole zapsáno přesně 750 dětí, nyní už se jejich počet snižuje.

Zajímavostí je, že exteriéry školy už dvakrát využili filmaři: k natáčení pasáží do filmu „Výchova dívek v Čechách“ (1996) a do seriálu „Hotel Herbich“ (1997).

Zvláštní škola v Praze-Radotíně, Karlická 38/11, vznikla v roce 1946. Konečným cílem výchovné a vzdělávací práce tohoto druhu ZŠ je příprava žáků na integraci do běžného života. Mohou pokračovat v dalším vzdělávání např. v odborných učilištích. Až do roku 1991 byla škola spravována MNV a později místním úřadem. Od začátku existence se vyučovalo v budově U Katzů v Karlické 38, od r. 1991 též v budově v Karlické 2105, tzv. „dřeváku“. Od té doby spadá škola pod správu ŠÚ Praha 5. V r. 1991 byla budova čp. 38 a přilehlá za-

Gymnázium Oty Pavla

hrada vrácena původnímu majiteli a byla s ním sepsána nájemní smlouva do 30.6.2001. Vzhledem k tísnivé finanční situaci ve školství a k tomu, že se nenašel vhodný náhradní objekt, ŠÚ Praha 5 nařídil již v roce 1998 snižovat počty žáků a v roce 2000 dochází k sestěhování školy pouze do budovy čp. 2105.

Základní umělecká škola Klementa Slavického, Zderazská 60, vznikla v roce 1955 jako pobočka Základní hudební školy ve Zbraslavi. Začalo se s výukou hry na housle a na klavír ve dvou místnostech současné hlavní budovy (2 učitelé a 51 žák). Koncerty a tzv. přehráv-

ky se konaly na Zbraslavi. Ve školním roce 1959/60 se pobočka osamostatnila, přibýly obory hry na akordeon a klarinet. V r. 1961 se mění ZHŠ na lidovou školu umění a postupně se rozšiřuje počet oborů o taneční, výtvarný a liter.-dramatický. Po další změně v názvu škol na základní umělecké školy v roce 1990 dochází v posledních deseti letech k jejímu dalšímu rozvoji: vznikl komorní orchestr, country skupina, pěvecké sbory, po určitou dobu existoval také taneční orchestr, zájemci se mohou učit hře na violoncello, bicí, trubku, kytaru, elektrické klávesy a na varhany.

Škola získala další prostory v KS U Koruny a v bývalých jeslích. Od roku 1992 se ZUŠ KS aktivně podílí na partnerských stycích mezi Radotínem a Burglengenfeldem (SRN). Název ZUŠ je spojen od r.1997 se jménem význačného českého soudobého skladatele Klementa Slavického, jehož manželka zde delší dobu pedagogicky působila, a sám pan Slavický napsal pro žáky školy několik skladeb.

Gymnázium Oty Pavla Praha-Radotín, Loučanská 520 existuje od r. 1953, kdy v budově měšťanské školy vznikla jedenáctiletá střední škola, později ještě přejmenovaná na dvanáctiletou střední školu a střední všeobecně vzdělávací školu. K nejvýraznějším změnám v minulých deseti letech patří získání právní subjektivity (1. ledna 1991), zřízení šestiletého studia (1994/95), navázání řady kontaktů se školami v jiných zemích. Po rekonstrukci (1986–89) přibýly odborné učebny, v současnosti je prioritou zařízení multimediální učebny s připojením na internet. Plnou aprobovanost výuky umocňují rodilí mluvčí ve výuce cizích jazyků. Kromě povinných a volitelných předmětů nabízí gymnázium i nepovinné předměty sborový zpěv,

programování, čínštinu, sportovní hry a divadelní kroužek. Optimalizační program MŠMT ČR způsobil, že škola musela upustit od nabídky 6-letého studia a poslední sextáni dokončí docházku v roce 2003. Nadále jsou přijímáni jen žáci z 9. ročníku ZŠ do dvou prvních tříd 4-letého studia všeobecného zaměření. Od 1. února 2000 má škola propůjčen čestný název Gymnázium Oty Pavla.

Střední odborné učiliště zemědělské a odborné učiliště Praha-Radotín, Pod Klapicí 11/15, bylo zřízeno v roce 1960 pod názvem Zemědělské odborné učiliště při STS Hostivice v prostorách Strojní a traktorové stanice Radotín a připravovalo učně v oboru opravář zemědělských strojů. K 1.4.1991 se škola stala samostatným právním subjektem jako SOU zemědělské, od 1.9.1993 se rozšířila nabídka učebních oborů o mechanika-opraváře pro silniční motorová vozidla. Od r. 1997 se škola jmenuje Střední odborné učiliště zemědělské a odborné učiliště a nabízí žákům vycházejícím ze zvláštních škol další obor, opravářské práce. V současné době odcházejí absolventi se svářečskými zkouškami a řidičskými průkazy, v areálu lze

Interiéry ZŠ

využít nabídky mytí motorů, mytí celých vozidel, autoservisu, měření a seřízení motorových emisí dieselových motorů a pneuservisu. Učiliště již vypravilo do života více než 1500 odborníků.

Střední odborné učiliště strojírenské Praha-Radotín, V Sudech 511, vzniklo r. 1953 jako Středisko pracujícího dorostu a následně změnilo názvy na Státní pracovní zálohy (1955), Odborné učiliště Janka ZRL (1957) a Střední odborné učiliště strojírenské (1981). Od

10.6.1991 je škola samostatným SOU strojírenským s právní subjektivitou, zřizovatelem je v současnosti MŠMT ČR (původně Ministerstvo průmyslu ČR). Počty zaměstnanců kolísaly od 20 do 36 a žáků od 160 do 220, podle organizačních změn v Z(D)Š, slučování učilišť a v populaci. Od roku 1997 dochází podle programu „optimalizace sítě škol“, vydaného MŠMT ČR, ke slučování s několika jinými školami obdobného zaměření: s SOU a SPV Komořanská v Praze 4-Modřanech (1997), s SOU a SPV U Skladu v Praze-Modřanech (1998) a s SOU Radlická v Praze 5 (2000). V průběhu existence škola vyučovala nebo vyučuje tříletým učebním oborům elektrikář (slaboproud a silnoproud), klempíř, nástrojař, obráběč kovů, soustružník, strojní mechanik, technickoadministrativní pracovníce, zámečnický a maturitním oborům mechanik strojů a zařízení a technickohospodářské a správní činnosti (nástavba). Poněvadž objekty dílen byly vráceny v restituci, z jídelny, kuchyně a domova mládeže vznikla vnitřní přestavbou školní budova s 12 učebnami, praktické vyučování zajišťují dvě modřanská pracoviště.

Kulturní činnost

O tom, že radotínští občané se nemalou měrou věnovali i kulturní stránce života, rádi se bavili a sdružovali, svědčí mnohé záznamy v archivu letopisecké komise.

Jednou z nejvýznamnějších složek kulturního života byly spolky. V kronice je uvedeno, že v roce 1946 bylo v Radotíně registrováno 30 různých spolků. Mnoho jich již zaniklo, hlavně těch, které byly činné ještě před 1. světovou válkou. Většina těchto spolků měla ve svých stanovách o účelu spolku také zvláštní odstavec, kromě své zájmové činnosti: „pořádání ušlechtilých zábav a vzdělávání členů odbornými přednáškami s pomocí spolkové knihovny“. Prakticky se skoro všechny spolky zabývaly kromě hlavní náplně své činnosti také kulturou nejrůznějších forem. Nejstarším registrovaným spolkem v Radotíně je roku 1886 Sbor dobrovolných hasičů. Druhým nejstarším spolkem je TJ Sokol založený roku 1888. Okrašlovací spolek byl

Dramatický odbor kovopracovníků

založen roku 1902 jakož i jednota DTJ. Radotínský SK a Baráčníci pak v roce 1922.

K významným složkám radotínské kultury náleželo ochotnické divadlo. Roku 1891 vznikla v Radotíně jako místní odbor Národní jednota pošumavská. Jejím posláním byla morální a hmotná podpora českých menšin v Pošumaví. Radotínský odbor měl na starosti menšinu ve vsi Kozolupy na Plzeňsku. Činnost této jednoty byla velice obsáhlá. Pořádala přednášky,

národní slavnosti, zájezdy na Šumavu, podniky zábavní a kulturní, mezi nimiž bylo nejčastěji právě ochotnické divadlo. To tedy byla první korporace hrající v Radotíně divadlo soustavně. Hrál se od počátku v hostinci U Hamanů, nejdříve v původním sále, v zahradě, později v nově zřízeném sále v poschodí hostince na malém primitivním jevišti, které přesto sloužilo našim ochotníkům po desítky let. Později po úpravě sloužil sál dlouhá léta našemu zdravotnictví. NJP

měla asi 200 členů, existovala a pracovala asi 30 let. Její činnost ustává v roce 1919, ale oficiálně byla zlikvidována v roce 1931. A právě v době, kdy tato jednota přestala hrát divadlo, vznikají postupně tři divadelní kroužky. Byly to Kroužek kovopracovníků, Beseda Tyl a Čechie. Trvání Kroužku kovopracovníků bylo krátké, a tak 17. ledna 1920 bylo založeno dramatické sdružení Čechie a 5. listopadu 1922 Beseda Tyl. Oba tyto divadelní spolky vedly kroniky, které jsou nyní uloženy v archivu letopisecké komise. Činnost je v nich dosti podrobně popsána, i když poněkud rozdílným způsobem.

Beseda Tyl

Kronika Besedy Tyl kromě seznamu členů a funkcionářů, seznamu hraných divadelních her s přesnými daty popisuje neustálý zápas o bytí a nebytí spolku. Kromě toho bohužel neobsahuje ani jedinou fotografii. Z kroniky je patrné, jaká to musela být láska a obětavost členů, aby spolek udrželi. Beseda Tyl hrávala U Koruny, ale v roce 1938 byl sál zabrán pro druhý radotínský biograf. Od počátku činnosti až do roku 1947 byla sehra-
 na

154 představení, z toho 102 činohry a 52 operety. Beseda Tyl hrávala hlavně veselohry, lidové hry a oblíbené operety. Svou obětavostí, prací a nezměrnou láskou k divadlu odvedla BT kus poctivé práce pro obveselení, poučení i zábavu radotínských občanů.

Dramatické sdružení Čechie

17. ledna 1920 šest zakládajících členů svolává první ustavující schůzi Čechie. Byli to: František Bláha, František Pechar, Vlasta Bláha, Rudolf König, Jan Němec, Rudolf Graftnetr. Prvním předsedou byl zvolen František Bláha. Zahajovací představení bylo sehra-
 no pouhý měsíc po prvé schůzi dne 29.3.1920, a sice Z českých

Sdružení Čechie při hře „Naši furianti“ r. 1940

mlýnů. Hrál se U Hamanů za účasti 269 diváků a skončilo schodkem 103,88 Kč, který uhradil František Bláha. V roce 1932 přechází Čechie od Hamanů do nově vybudované sokolovny. Po dlouhých letech tísně se jí tím dostává velkých možností k dalšímu vzestupnému vývoji. Jeviště je zde velké, ale nezařízené, proto se valná hromada rozhodla zakoupit nové dekorace nákladem 10.000,- Kč. Takový obnos pochopitelně v pokladně nebyl, bylo nutno uzavřít půjčku podmíněnou dlužními úpisy, které podepsalo celkem 8 členů. Dekorace dodala firma Drobný z Místku. Byly velmi působivé a sloužily dlouhá léta. Dluh byl ovšem po řadu let tíživým břemenem a zcela zlikvido-

ván byl až v roce 1941. Nové prostředí přineslo v prvních letech zvýšenou úroveň repertoáru i provedení. Hrál se také v přírodě, nejprve v zahradě U Brouchů, kde byla v roce 1925 sehra-
 na hra „Lázeňská víla“. Největší podniky v přírodním divadle však byly uspořádány ve Slavičím údolí: v roce 1928 „Jan Výrava“ a v roce 1934 „Jánošík“. V obou představeních vystoupil jako host člen Národního divadla Jaroslav Vojta. Jánošík byl sehra-
 n ve spolupráci se členy Sokola, divadelního spolku Palacký Lochkov a Selské jízdy, celkem účinkovalo na 200 herců před návštěvou 3000 diváků. S Čechií spolupůčinkovali i jiní známí umělci, v prvé řadě Jiří Steimar, Jaroslav Řepa, Soňa Červená a jiní. Činnost Čechie od roku 1920 až do jejího ukončení v roce 1962 obsahuje celkem 247 představení, z toho 210 činohr, 34 operety a 3 opery. Operety dirigoval Václav Burian a Dr. Fürst. Některé operety a tři opery byly provedeny již v rámci klubu ROH Janka Radotín. Činnost DS Čechie byla ukončena v roce 1962 a poslední smutný zápis v kronice zapsal Jiří Daňhelka: – dnešním dnem končí činnost Čechie pro naprostý nezájem diváků:

Členové loutkového divadla

na posledním představení Půlnoční mše bylo 65 diváků.

Loutkové divadlo

Loutkové divadlo dlouhá léta v minulosti poskytovalo ušlechtilou zábavu dětem a někdy také dospělým. Kočovní divadélka zajížděla do Radotína již v dřívějších dobách, ale prvním místním propagátorem loutkového divadla v Radotíně byl až v roce 1920 pan Bejlek. V roce 1928 vznikl při Sokolu loutkový odbor, který vedl Miroslav Šoufek. Divadlo mělo na tehdejší dobu výborné vybavení. Kruhový horizont, dokonalé osvětlení ve všech barvách, mrakopřístroj. Loutky se vodily na dvoumetro-

vých nitích z můstku, vpředu pevně zabudovaného a pojízdného nad jevištěm. Čtenáři rolí byli před jevištěm v budce. Scény se stavěly na 4 pojízdné podlahy, takže se najednou postavily 4 různé scény a pouze vsunutím a vysunutím se vyměnily v krátké době. Nedlouho po válce přešla scéna do domu U koruny. Činnost loutkového divadla ustala postupně na přelomu 80. a 90. let.

Zpěv

Počátky sborového zpěvu v Radotíně sahají do doby před první světovou válkou. Základ pěveckého sboru byl dán již v roce 1913. V roce 1920 byl ustanoven pěvec-

ký sbor pod jménem Dalibor. V roce 1932 v době hospodářské krize vstupuje Dalibor do Sokola jako pěvecký sbor. Tím byl zbaven větší části svých finančních starostí, získal kromě členstva i vhodnou místnost na zkoušky a velký sál pro veřejná vystoupení.

Dětský pěvecký sbor Josefa Dražana

Vznikl v roce 1939 a založil jej učitel obecné školy Josef Dražan. Od roku 1945 byl přejmenován na Dětský pěvecký sbor a dále účin-

koval jako kulturní středisko instituce Praha-západ. Bylo to vynikající těleso, které slavilo úspěchy nejen u nás, ale i za hranicemi naší vlasti. Bohužel, jeho činnost neměla dlouhého trvání.

Hudba

Nejstarší známá kapela v Radotíně byl hudební kroužek vedený řídícím učitelem Šmídem. Hráli v ní učitelé, několik vysloužilých vojenských hudebníků a také další radotínští občané. Tento hudební kroužek hrál jen pro své potěšení,

při některých slavnostech ve vsi Radotín a v místním kostele, jak tehdy bylo zvykem. Pro taneční zábavy a různé slavnosti nebylo v Radotíně hudby. Když jí bylo třeba, sjednala se buď na Zbraslavi nebo ve Slivenci, kde tehdy kapely existovaly. V roce 1896 byla vytvořena v Radotíně řádná kapela. Byla to kapela Josefa Pechara, krejčího, která zanikla brzy po skončení války. V této době vznikla kapela Václava Kváči, bývalého hospodského v restauraci U Cerhů – nyní U Kestránků. I tato kape-

la po krátké době zanikla. V roce 1924 založil další kapelu Jan Dragoun, mistr od Janků. Její život trval tři roky. V roce 1924 založil kapelu též Václav Šnajberk a o rok později Josef Kaucký, jenž vyučoval na housle a baskřídllovku. Po něm zakládá Toník Bejlek známý džezový orchestr AB a další kapelu Václav Sojka. V roce 1928 byl utvořen první malý operetní orchestr, který doprovázel v ochotnickém divadle při operetách a hrách se zpěvy. Jeho dirigentem se stal Václav Burian, tehdy sedmnáctiletý. Zůstal operetě věrný po celý život.

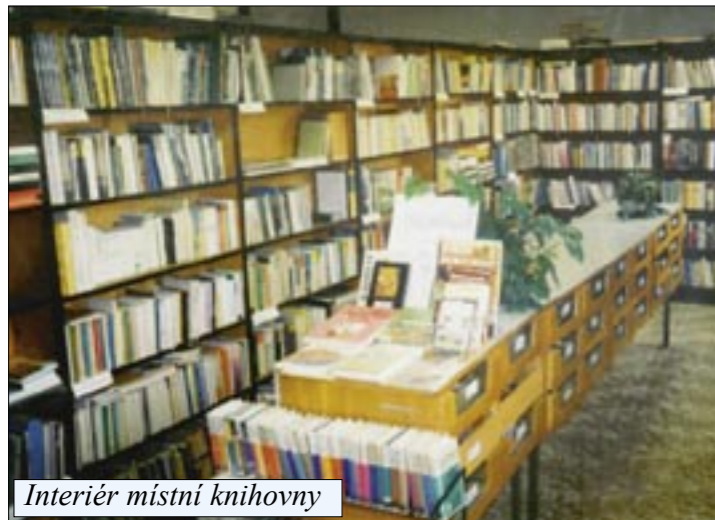
V roce 1932 byl založen sokolský hudební kroužek, řízený Ladislavem Čepičkou, žákem Jana Ko-

zy. Postavením sokolovny v roce 1932 byla dána veliká možnost pro zkoušky i veřejné produkce založenému velkému symfonickému orchestru Jana Kozy. Rovněž vzniká velký dechový orchestr sokolský, řízený opět Janem Kozou. Základem těchto orchestrů byla přítomnost výborných hudebníků a záslužná práce již dříve jmenovaných kapelníků. Hlavní roli v přípravě muzikantů hrála hudební škola Jana Kozy, člena České filharmonie, který vychoval řadu žáků vysoké úrovně. Po osvobození v roce 1945 se již nepodařilo organizovat hudební život v Radotíně v tom rozsahu, jaký existoval až do roku 1938. V roce 1947 přišel do Radotína dr. Fürst, který se ujal vedení

Dalibora, a začal soustřeďovat kolem sebe bývalé hudebníky sokolské hudby Jana Kozy i členy Čechie, takže byl znovu vytvořen soubor, díky němuž se Radotín stal v letech padesátých opět čelným kulturním činitelem v rámci kraje. Sbor účinkuje při různých oslavách, při dožínkách, např. i na Chuchelském závodišti, na velké slavnosti ve Slavičím údolí a při dalších příležitostech. Zpívá také pro zaměstnance přímo v závodě Janka na malém jevišti v jídelně. Rozšiřuje soubor o výborné sólisty a tak byly vytvořeny předpoklady pro uvedení klasických operet. Po úspěšném provedení operet byly určeny vážnější cíle, opery. Jako první byla uvedena V studni. To byla velice úspěšná éra závodního klubu ROH Janka Radotín (pod touto hlavičkou byl soubor nucen účinkovat). V roce 1953 byl vybrán jako nejlepší z pražského kraje a byl pozván k účinkování do divadla v Mladé Boleslavi, kde sehrál dvakrát s velkým úspěchem Hubičku. Všechny hry byly provedeny též v přírodním divadle v Lysé nad Labem, ale i v jiných místech, např. v Čakovicích a Řevnicích.

Počátkem šedesátých let působil v místě soubor malých forem

Interiér místní knihovny

ZaRyl, který Radotín reprezentoval na různých soutěžích a v r. 1962 se stal vítězem krajského kola.

Dnes již na tuto éru zůstaly jenom vzpomínky, divadelní minulost bohužel zcela ustala, bývalí sólisté odcházejí na věčnost, a tak o této činnosti můžeme číst pouze v análech.

Místní knihovna

Důležitou složkou místní kultury je knihovna, která byla založena roku 1920. Mimo svoji hlavní náplň rozšířila v šedesátých letech aktivitu i do uspořádání několika kulturních večerů (např. Mozartův večer, Večer Boženy Němcové), jejich programy zhlédli též občané sousední Velké Chuchle a Zbraslavi.

Byť knihovna se jako taková musela několikrát z různých příčin stěhovat do všelijakých objektů, její činnost trvá nepřetržitě. V roce 2000 nabízí asi tisíce čtenářům více jak 30 000 knižních titulů,

spousta časopisů apod.

Kino

Velmi populární bylo sledování filmových představení. Kino s názvem Jas (původně navržený název Kino Radio se neujal) bylo vybudováno roku 1926 v ulici Na Výšince a stojí tam dosud. Zajímavostí je, že v roce 1999 bylo jediným hrajícím kinem na celém obvodu Prahy 5.

Počátkem okupace zahájilo svou činnost další kino Oko, které po několikaletém promítalo

v sále domu U koruny (nyní kulturní středisko).

Kulturní středisko

V domě U koruny bylo v šedesátých letech otevřeno Kulturní středisko Radotín, jež začalo programově propagovat osvětovou a společenskou činnost. Během své existence využívalo od poloviny 60. let až do roku 1990 i sál v klubu mládeže (dnes Fit line), kde se konaly mimo jiné pořady Večery za tratí s účastí oblíbených herců. Funkci zajišťování kulturní činnosti pro místní občany si KS ponechalo do dnešních dnů. V sále a v učebnách domu U koruny jsou pořádány koncerty, výstavy, zábavné pořady, přednášky a kurzy.

V roce 1950 se promítalo i U koruny (kino OKO)

Pohostinství

Nejstarší zpráva o hospodě v Radotíně je již z předhusitského období a zachovala se v urbárním rejstříku zbraslavského kláštera z roku 1342. Další zpráva o krčmě je z roku 1482. V záznamu Panství kláštera zbraslavského z roku 1596 se o ní dále hovoří jako o krčmě vejsadní. Výsada spočívala v povinnosti odebírat zbraslavské pivo. Krčma byla na gruntu později značená jako čp. 1. Zřejmě byla rozbořena během třicetileté války, jako celá ves. Další z nejstarších hospod byla Panská hospoda postavená v roce 1662 v místech pozdější hospody, kterou naposledy vlastnil pan Bohumil Haman do roku 1897, kdy byla zbořena. Na tomto místě byl později areál obchodů pod čp. 26 a nová hospoda se sálem U Hamanů pod čp. 69.

Postupně s nárůstem počtu obyvatel vznikly ještě ke konci devatenáctého století další hostince, a to U České koruny v čp. 5, se sídlem Sboru dobrovolných hasičů a So-

Vpravo nádraží, vlevo restaurace „U Ventilátoru“

kola, s divadelním sálem a za války s kinem Oko. V čp. 3 sídlil hostinec Bílý Beránek, později U Pospíšilů. Hostinec U Portlandu v čp. 57 nesl svůj název již od svého založení v roce 1882. Mezi nejstarší náležela i výletní restaurace U Brouchů na začátku Radotínského údolí, do jejíž zahrady směřovaly časté výlety různých spolků provázené hudbou.

Počátkem nového století vznikla ještě řada dalších restaurací, jako

U Froňků, později U Kinclů (čp. 8), dále U Horymíra, později U Grafnetrů a U Zahradníčků (čp. 72), kde sídlila ve dvacátých letech četnická stanice. Restaurace U Ventilátoru čp. 73, pozdější administrativní budova továrny Janka, fungovala i jako hotel. Stejně pak byla v provozu i restaurace Gambrinus, později U Bíšků čp. 161 a hotel Cerha čp. 188 postavený v roce 1911 s vysoce reprezentativní fasádou, která se bohužel nezachovala. Do této sku-

Restaurace Na Cikánci – pohlednice se vzkazem zákazníka

piny patří ještě restaurace U Kopačků (čp. 204) naproti nádraží. Přestože nebyla na území Radotína, počítala se za radotínskou i restaurace pana Böhma – Na Cikánci.

V období mezi oběma světovými válkami přibýly další restaurace, jako Za větrem (čp. 28) či U Bláhů, Na Viničkách (čp. 551), kde se zprvu říkalo U Kestřánků, Nádražní přímo v budově nádraží ČSD, U Zlámala (čp. 84), kde byla vinárna, Na Rychtě (čp. 432), Na Benátkách (čp. 461) a zejména Sokolovna s řadou provozních místností a velkým sálem. Restaurace v sokolovně po celou dobu velmi úspěšně zajišťovala nej-

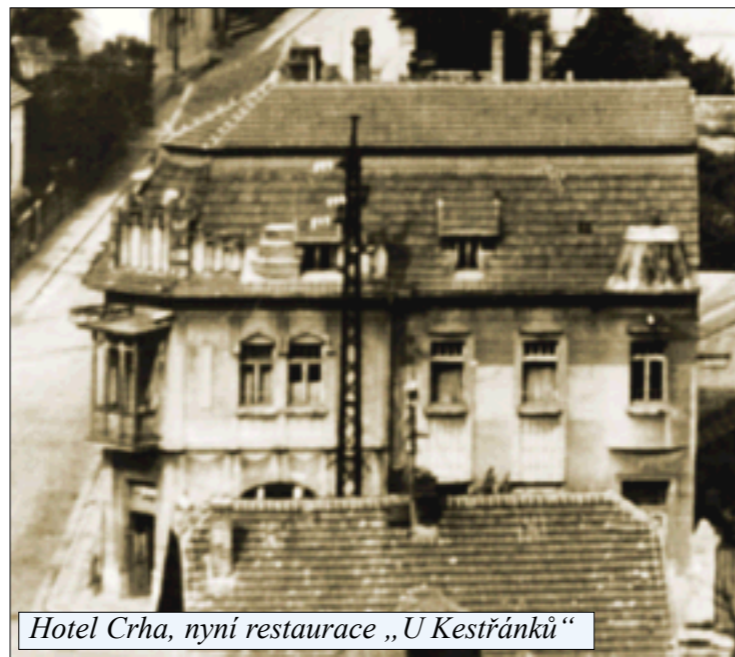
významnější společenské potřeby, včetně oblíbených nedělních čajů. Pouze za protektorátu byla sokolovna obsazena německým vojskem a restaurace musela změnit název na U dvou labutí.

V závěru porovnáme současný stav v našem pohostinství. V provozu jsou stále restaurace:

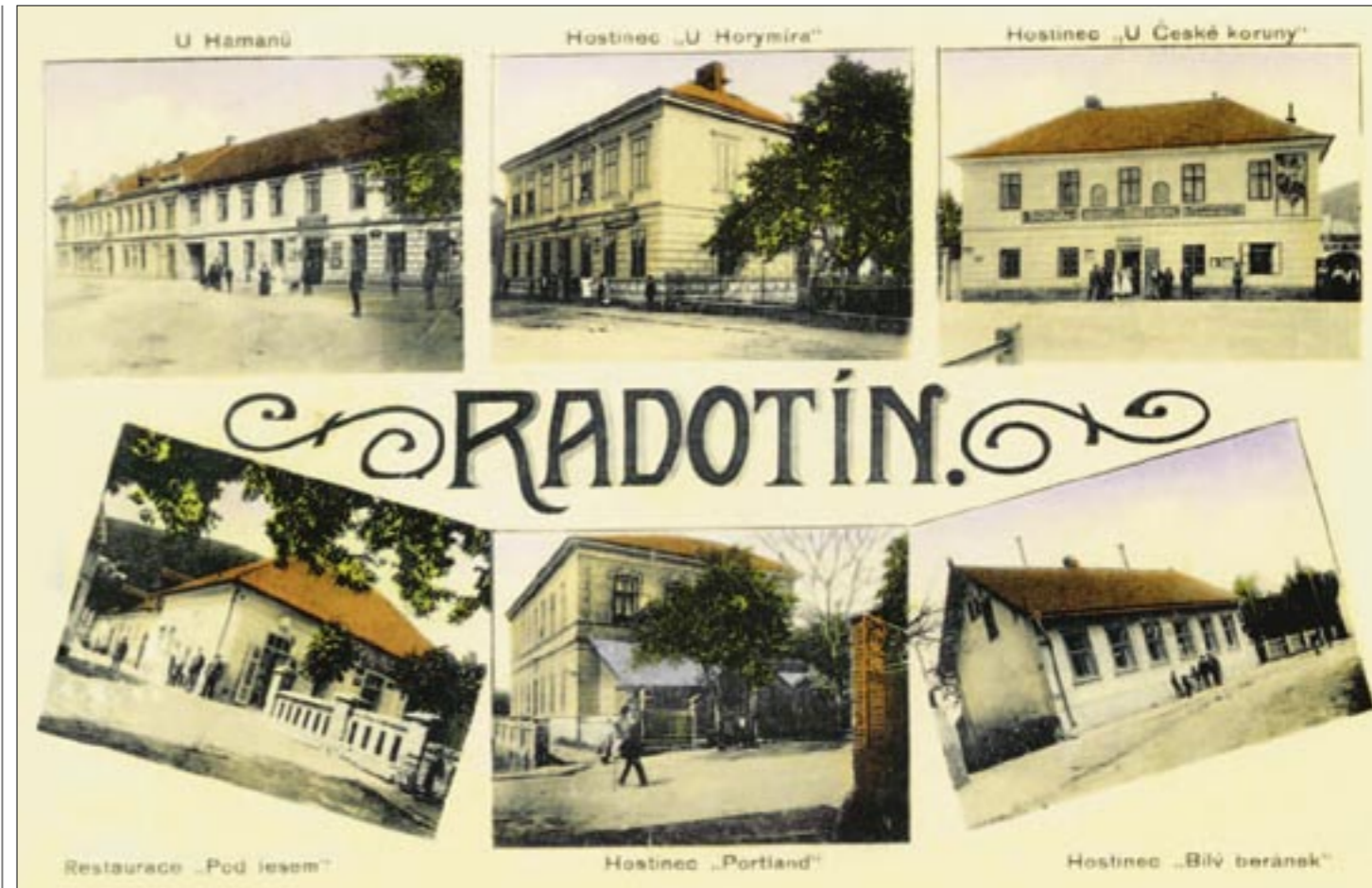
- Bývalá restaurace U Pospíšilů se nyní jmenuje Na Klondajku,
- U Portlandu je stále stejná, navíc tam přibyla vinárna,
- Bývalá U Kinclů se nyní nazývá Pod lesem,
- V původním hotelu Cerha nyní sídlí restaurace U Kestřánků,
- Na nádraží ČD je stále restaurace,
- Na Viničkách,
- Sokolovna,
- Pivní sanatorium.

V posledních letech vznikly nové restaurace, například:

- Berounka, a to již se vznikem sídliště,

Hotel Crha, nyní restaurace „U Kestřánků“

Kolorovaná pohlednice představuje některé hostince a restaurace

- Romance, naproti kinu,
- U Vladimíra Velikého, na křižovatce Na Betonci – Prvomájová,
- U Jakuba v ulici Topasové, pod Lahovskou.

Za pozornost stojí dvě poznámky z oblasti ekonomiky.

Na přelomu století uvalila radotínská obec na pití lihovin dávku,

tzv. pivní krejcar, která posilovala obecní rozpočet. Průměrná spotřeba piva v roce 1910 činila 211 litrů na obyvatele.

O působení trhu v pohostinství vypovídá inzerát z roku 1934, kdy restaurace U Kinclů nabízí papriku s rohlíkem a půllitr Plzně za 2,50 Kč.

Na konci tisíciletí se v Radotíně točí celkem 21 druhů piva z 10 pivovarů: z Prahy Braník a Staropramen, Budvar z Českých Budějovic, Velkopopovický kozel, Krušovice, z Plzně Prazdroj a Gambrinus, Dačický z Kutné Hory, Radegast z Nošovic a ostravský Ostravar.

Baráčníci

Radotínská Vlastenecko-dobročinná obec baráčníků spadá pod 3. župu Mistra Jana Husa na levém břehu Vltavy, se sídlem v Praze na Malé Straně a v roce 2000 má za sebou nejméně 78 let působnosti. Proč „nejméně“? Existuje totiž zápis o tom, že tetička Kasíková přestoupila z Obce baráčnícké Nový Smíchov do Obce baráčnícké v Radotíně. Záznam je kromě podpisů souseda Bedřicha Chadiny a rychtáře Josefa Kauckého opatřen i kulatým razítkem a datem 18. ledna 1922. Skutečnost, že tento první, nejstarší zápis je písemností vzniklou již v době existence baráčníckého spolku, vede k opodstatněné domněnce, že radotínský baráčnícký spolek je starší než oněch 78 let.

Z kronik spolku z doby následující víme, že prvním rychtářem se stal soused Kaucký, po něm soused Semotán a řadu dalších skládají sousedé Franče, Brejcha, Mašek (za jeho funkčního období měla baráčnícká obec přes 80 členů), teta Roztočilová a soused Roztočil. Posledním a dosavadním rychtářem

byl zvolen soused František Jaroš.

Od roku 1924 se konala sousedská sezení v restauraci Na rychtě pod Lahovskou (docházeli na ně též baráčníci z Velké Chuchle), v pozdější době pak střídavě v restauraci Sokolovna, v jídelně Janka Radotín, U koruny, Na viničkách a v současné době v kulturní místnosti radotínských hasičů. Zde pořádají baráčníci různé akce pro svoje členy, jako svátek tetiček, mikulášské sezení s tombolou a občerstvením, na něž tetičky vždy něco upečou ke kávě a některá z nich připraví něco orientálního.

Za dobu trvání uspořádala obec nespočet výletů po krásné české vlasti, včetně výletů parníkem, návštěv divadel a cirkusů, obohacovala společenský život Radotína účastí členů v jejich krojích a s praporem. Milou událostí bývá účast zástup-

V krojích a s praporem

ců baráčníků při udílení nových praporů dalším baráčníckým obcím. V plesové sezóně pořádali baráčníci každoročně svůj ples, na němž byli vítáni všichni hosté. Do přítomnosti patří i styky se Zvláštní školou v Radotíně, jejíž žáci na slavnostních sezeních předvádějí svůj program, připravený za pomoci pedagogů školy. Výsledkem je radost na obou stranách, poněvadž žáci jsou odměněni malými dárky.

Velkým přáním členů spolku je, aby baráčnícká tradice vydržela, aby jejich kroje nezanikly a byly dlouho ozdobou v životě našeho národa.

Sbor dobrovolných hasičů

Základní myšlenkou všech sborů dobrovolných hasičů je humanitární pomoc při ochraně života, zdraví, majetku občanů, obce i celé společnosti.

První český hasičský sbor dobrovolných hasičů byl založen ve Velvarech v roce 1864. Podle tohoto vzoru došlo k rychlému rozšíření sborů po celém království českém. V Radotíně došlo k založení sboru dobrovolných hasičů (dále jen SDH) na popud obecního zastupitelstva v roce 1886. Ustavující valná hromada se konala 28.2.1886. Byly schváleny stanovy a základní dokumenty a provedeny volby funkcionářů. Starostou sboru byl zvolen pan Antonín Říha, rolník. Velitel sboru pan Václav Drchota a cvičitelem byl velitel sboru z Prahy-Smíchova, přítel Ferdinand Kuklich. Jeho busta je uložena v archívech sboru. Výcvik byl proveden kvalitně, což se projevilo již několik dní po založení, kdy se sbor zúčastnil likvidace prvního požáru, a to na Baních. Od této doby čelil sbor mnoha požárům a dalším ak-

Členové sboru s novou stříkačkou před továrnou Vindyš v roce 1913

cím. Sbor měl podporu obecního zastupitelstva, které věnovalo na vyzbrojení sboru a jeho potřeby 367 zlatých. Sbor byl zařazen do župy „Kazín“, která slučovala sousední sbory Poberouní a z části i Povltaví.

V roce 1922 byla obcí pro sbor (jako první na okrese) zakoupena motorová stříkačka. Ta byla od roku 1933 základem vozu „Krasina“, jenž byl používán až do roku 1945. Rozvíjel se společenský život a zejména spolupráce s TJ Sokol. Podporu získal sbor též od místních firem, nejvíce od Ferrovie a Cemen-

Ke konci 1. republiky se SDH podílí na založení Junáckého oddílu v Radotíně.

V roce 1945 se dostává do výzbroje sboru nová stříkačka AS 16 Klöckner, která je v majetku SDH dodnes.

Nedílnou součástí činnosti byla i výstavba objektu, jenž byl postupně vybudován během zhruba 20 poválečných let. Výsledkem dobrovolné brigádnické práce je 5 garáží, 2 bytové jednotky, kulturní místnost, sociální zařízení a další příslušenství.

Profesionální hasiči jako příslušníci Hasičského záchranného

sboru města Prahy přibyli do Radotína v roce 1970 a SDH má s nimi velmi dobrou spolupráci.

Sbor po celou dobu svého působení pravidelně udržoval odbornou připravenost, zúčastnil se soutěží, dalších akcí nejen v Radotíně, ale i v celém okolí. Nejúspěšnější byla léta 1970–1985, kdy vedle družstev mužů působily 2 družstva žen, družstvo dorostu a mladých hasičů.

V současné době má SDH celkem 61 členů, z toho 39 mužů a 22 žen. Členská základna se sice snížila, ale věrní členové zůstali.

Závěrem si připomeňme některé velké požáry a jiné akce spojené s účastí SDH:

- 10. dubna 1894 vyhořely 3 domky s doškovými střechami čp. 16, 17 a 18 v bambouskách, postiženým občanům s velkou námahou zachráněny pouze nejnútnejší osobní svršky.
- V roce 1890 projevil příkladnou obětavost člen Josef Michálek při požáru domku občana Míky v Lipanech. Michálek byl zraněn s trvalými následky.
- V roce 1903 udeřil blesk do velkostatku v Lahovicích. Při cestě k požáru došlo k nehodě, když se vylomilo kolo od stříkačky a zraněn byl člen Jan Pechar. Ostatní

Členové sboru v roce 1944

zdravé družstvo zasáhlo vypůjčenou stříkačkou z velkostatku Peluněk.

- V roce 1923 při požáru domku občana Janečka na Baních byla poprvé použita motorová stříkačka.
- V roce 1929 je likvidován velký požár v továrně Vindyš. Při akci se nadýchal člen Josef Falsgráb otravných plynů a po požáru zemřel.
- Čestnou kapitolou je účast příslušníků sboru včetně dorostu na květnových událostech v roce 1945 při povstání českého lidu proti okupantům. Při nich zahynul člen Josef Kaftan.
- V roce 1947 a 1954 členové minimalizují škody při velkých povodních na Berounce.

- V roce 1966 účast na likvidaci požáru cukrovaru v Modřanech.

Od zřízení HZSMP se dobrovolní hasiči zúčastňují záchranných akcí v rámci výjezdů profesionálního družstva.

Za všechny tyto zásluhy byl sbor vyznamenán řadou ocenění včetně nejvyšších (Čestný prapor se stuhou a další diplomy a medaile).

Závěrem, spíše jako perličku, lze uvést to, že radotínští hasiči se dostali i do krásného umění, když slovtuný Jan Werich ústy vodníka Čochtana vypráví ve hře Divotvorný hrnec o požáru v Třeboni: „Byl to tak veliký požár, že přijeli hasiči až z Radotína“, k čemuž někdy dodával: „A co jich bylo – dva, celá delegace“.

Sport

Tradice organizované tělovýchovy v Radotíně je spojena s činností několika sportovních oddílů. Během let jich vzniklo početně a provozovala se v nich řada různých sportovních odvětví. Vývoj jednotlivých oddílů a sportů probíhal v kostce následovně:

První tělocvičný spolek Sokol byl založen v roce 1888, a to konkrétně 28. října. Cvičilo se v hostinci U české koruny a od roku 1904 v tehdy nové obecné škole. První letní cvičiště bylo na zahradě hostince a pak za stodolou u Dr-

chotů (nyní dům U koruny). V roce 1922 byl zakoupen pozemek U studánky, kterému se později říkalo U Černošic, a upraven na letní cvičiště. V roce 1928 byla zřízena tělocvična v upravené budově bývalého cukrovaru, kde bylo též letní cvičiště. V roce 1932 byla otevřena nově postavená sokolovna, kde se cvičí dodnes. V sokolovně a na otevřeném hřišti se provozovala řada sportovních disciplín, hrála se házená, odbíjená, byla tam sportoviště na gymnastická cvičení, běh, skoky do dálky, do výšky i o tyči,

vrhy diskem, oštěpem a koulí. Na hřišti se pravidelně předváděla veřejná vystoupení v prostných cvičeních, jimž předcházela slavnostní průvod cvičenců v úbořech. Průvod s vlastní hudbou vedl od nádraží obloukem přes většinu Radotína až k sokolovně. Rado-

tínští sokolové se rovněž pravidelně účastnili celostátních sletů, což byla největší odměna za jejich úsilí. Působení Sokola nespočívalo pouze v oblasti tělovýchovy, ale mělo též náplně společenské a kulturní, jež vychovávaly k vlastenectví a národní hrdosti. I proto byla činnost Sokola násilně přerušena Němci v dubnu 1941. Obnovena byla hned po válce, již v květnu 1945. K dalšímu dlouhotrvajícímu přerušování činnosti s úmyslem programově zničit ideu Sokola docházelo po tzv. očistě od roku 1948 až do roku 1989. V období 1950–1954 byly pro tělovýchovnou organizaci určeny politickými orgány názvy Sokol Kovo-cement, Sokol Kovo, Spartak Aero, Spartak Stavoloko, až posléze v roce 1952 Dobrovolná sportovní organizace (DSO) Spartak Radotín. Jen těžkou a usilovnou prací zbylých členů a pamětníků se po roce 1989 podařilo vzkřísit a obnovit tradici Sokola. V roce 2000 čítá členská základna 456 osob.

Členové Sokola – 1938

Dělnická tělocvičná jednota DTJ byla založena v roce 1902. Její členové cvičili zpočátku v hostinci U Brüknera (později U Horymíra čp. 72) a pak v hostinci U Bíšků čp. 161. Ve 20. letech se cvičilo i ve školní tělocvičně. Činnost DTJ zanikla po roce 1945.

Krátkou dobu od roku 1922 působila v Radotíně Rudá hvězda (hřiště kopané u závor), později v Kosoři až do roku 1927.

Roku 1922 vznikl fotbalový oddíl Radotínský SK. Kopaná se hrála nejprve na hřišti u Berounky pod přívozem, později vzniklo nové hřiště v prostoru, kterému se říká starý stadion. Tam na škvárovém podkladu radotínská kopaná dosáhla největších úspěchů, když v letech 1958–1959 a 1962–1967 byla účastníkem II. ligy. V ročnících 1962/63 a 1963/64 skončila dokonce na 3. místě. Od roku 1968 hraje soutěže na tzv. novém stadionu.

Velkou tradici házené založila v roce 1925 DTJ nejprve na fotbalovém hřišti a v roce 1930 u Berounky, v místě dnešního autoservisů. Od roku 1935 využívali házenkáři cvičiště Sokola a v roce 1940 hřiště RSK.

Dlouhodobá tradice tenisu se

Na „starém“ – škvárovém hřišti se hrála II. liga

datuje od roku 1926. Hrálo se na upravené louce v místech jako v předchozím případě, tj. u Berounky. Od roku 1930 byly postupně budovány dvorce v dnešních prostorech, a to včetně klubovny.

V Sokole na cvičišti cukrovaru vznikl v roce 1927 volejbalový oddíl Sokola. Volejbal – odbíjená se hrála pak od roku 1933 na cvičišti nové sokolovny. Po rozpuštění Sokola byl založen LTKR.

Po otevření sokolovny byl též roku 1933 ustaven odbor stolního tenisu. Po rozpuštění Sokola v roce 1941 se hra zvaná tehdy ping-pong provozovala v rámci RSK.

Od roku 1940 se při RSK hrál

lední hokej, a to na kluzišti na fotbalovém hřišti a po válce též na cvičišti u sokolovny. Kluziště fungovalo jen za větších mrazů. Umělá ledová plocha nikdy nebyla.

Od roku 1943 působí v Radotíně organizovaná kanoistika. Vodácký sport vznikl při RSK a sportoviště bylo na louce u lázní. Pořádaly se akce na Berounce a zejména se organizovaly vodácké túry na pramicích a kanoích, při kterých se sjížděla řada řek. Největších úspěchů dosáhl vodácký sport v letech 1957–1973 v rychlostní kanoistice i ve vodním slalomu, kdy řada sportovců se stala přeborníky v krajských soutěžích a mno-

hých úspěchů bylo dosaženo i na mistrovstvích republiky.

Rok 1948 je rokem vzniku oddílu košíkové – basketbalu. Zápasy se odehrávaly v sále sokolovny, přechodně i na sokolském cvičišti. Dnes hrají basketbalisté své zápasy v tělocvičně základní školy. Největšího úspěchu dosáhlo mužstvo mužů vítězstvím v pražském přeboru v sezóně 1994/95.

Pěší výlety do blízkých i vzdálených jednot se pořádaly již od vzniku Sokola, ale klasická turistika se organizovaně provozovala teprve v rámci Spartaku Radotín od roku 1957. V roce 1970 byl založen turistický oddíl mládeže TOM, který alespoň takto mohl pokračovat v dřívější junácké tradici. V roce 1979 získal turistický oddíl pozemek a objekt v říčních lázních, vybudovaný Klubem českých turistů v roce 1942. V roce 1989 byla obnovena činnost junáckého oddílu, který má klubovnu v současné době v bývalé garáži ve dvoře domu U koruny.

Atletické disciplíny byly vždy součástí sokolské tělovýchovy a do značné míry i tělovýchovy DTJ. Samostatný oddíl atletiky byl

v rámci Spartaku Radotín založen až po vybudování atletické dráhy na novém stadionu v roce 1963. Největší úspěchy zaznamenala atletika v kategoriích mladšího dorostu.

V roce 1965 vznikl při Spartaku Radotín kulturistický oddíl, který našel útočiště v budově sokolovny. Zde, ve skromných podmínkách, vyrostlo několik úspěšných sportovců.

Kdysi velice oblíbený sport kuželky začali jeho vyznavači hrát závodně v roce 1971. Kuželna je ukryta v tribuně nového stadionu. K největším úspěchům patří účast družstva mužů ve III. lize v r. 1995.

Na přelomu let 1978/79 se pod Spartak Radotín začleňuje nový sport – softball. Mužská i ženská družstva hrají své zápasy na starém hřišti. Během několika let dosahují množství úspěchů, zejména muži, z nichž někteří jsou členy národního družstva.

Počátkem 80. let přibyl další sport, tentokrát původní hra indiánského kmene Irokézů – lakros, později též jeho odnože boxlakros či fieldlakros. Domácí prostředí nalézá na hřišti u sokolovny pod hlavičkou Spartaku. V tomto málo

rozšířeném sportu dosáhl Radotín velkých úspěchů a muži i ženy se stali od té doby několikrát mistry republiky, v několika posledních letech již jako jeden z oddílů Sokola.

Zásadní změna v uspořádání radotínských sportovních oddílů nastala na počátku 90. let. Roku 1991 požádali Sokolové o vrácení majetku, který jim byl předán. Tak dochází 1.9.1991 k delimitaci a k rozpadu Spartaku Radotín. Oddíly využívající vnitřní a vnější prostory sokolovny zůstávají zastřešeny pod Sokolem (ZRTV, lakros, badminton, kulturistika), pod TJ Radotín se začlenily kopaná, softball, nohejbal, kuželky, atletika a volejbal). Roku 1992 dochází k přejmenování TJ na RSK. Tenis a basketbal si zakládají vlastní jednotu LTC. Zbývající fungující sportovní oddíly si zřizují vlastní organizace (vodáci, turisté).

V naší městské části jsme se mohli či se ještě můžeme setkat také se sportovci, kteří ač radotínští občané, proslavili se v mimoradotínských oddílech. Za všechny jmenujme ty, kteří dosáhli významných úspěchů *, jako např.:

*) Do výčtu jsme zařadili namátkově ty sportovce, kteří dosáhli v kategorii dospělých a v daném sportovním odvětví neobvykle výrazného úspěchu, tj. účast na Olympijských hrách, medailové umístění na mistrovství světa, Evropy a republiky; v případě kopané i dlouhodobější účinkování v základní sestavě prvoligového oddílu.

- **Jan Bárta**
účastník neoficiálního MS (Stron-
gman Cup) na Havaii v roce 2000,
jeden z deseti nejsilnějších mužů
světa, ve dvou disciplínách nejlep-
ší. Dříve lehký atlet, koulař, člen
Dukly Praha se ziskem několika
medailí z mistrovství republiky.
- **Libuše Cmíralová-Honzíková**
sportovní gymnastka, členka ná-
rodního týmu, 2. místo v soutěži
družstev na MS v roce 1962
- **Ivan Čermák**
motokárový závodník, na mistrov-
ství republiky ve třídě FC do 125
ccm v roce 1987 3. místo a v roce
1992 2. místo
- **Ladislav Gürtler**
rychlostní kanoista, mistr republi-
ky z roku 1962 ve třídě C5 na trati
1000 m
- **Petr Hrbek**
hokejista, současný hráč Sparty
Praha, člen reprezentačního týmu
na ZOH v roce 1992 a 1994, mistr
světa z roku 1992
- **Josef Hřebeček**
motokrosový závodník, člen Duk-
ly Praha, mistr republiky ve tří-
dě do 350 a 500 ccm v letech
1961 a 1962. V roce 1963 mistr
ČSSR ve třídě do 500 ccm. Na MS

- v roce 1965 ve třídě do 500 ccm
3. místo.
- **Pavel Hurdálek**
trasér a trenér zrakově postižených
sportovců, účastník paraplympij-
ských her 1992 v Barceloně, s Pav-
lou Valníčkovou zlaté medaile
v bězích na 1500 m a 3000 m (sou-
časně i světový rekord), vodič na
zimních paralympiádách 1992
v Albertville (stříbro a bronz v bě-
zích na lyžích) a 1998 v Naganu
- **Martin Jiránek**
fotbalista, odchovanec RSK, hráč
I. ligy za Bohemians Praha a Slo-
van Liberec, nyní hráč nejvyšší
italské soutěže v týmu Reggina
- **Eva Marková**
tenistka, v roce 1953 mistrně re-
publiky v dámské čtyřhře společně
se Zorkou Rampasovou
- **Libor Racek**
lehký atlet, diskař, mistr ČR v roce
2000
- **Vladimíra Racková**
lehká atletka, diskařka, účastnice
OH 1992 v Barceloně a 2000 v Syd-
ney, MS 1999 v Seville, mistrně
ČR v roce 2000
- **Karel Rada**
fotbalista SK Slávia Praha, člen
národního družstva ČR

- **Marie Řezníčková**
házenkářka, členka prvoligového
oddílu Spartak Praha Sokolovo
(Sparta Praha) trojnásobného vítě-
ze první ligy v letech 1961–1965
a vítěze PMEZ v roce 1962
- **Petr Stach**
kulturista, v sedmdesátých letech
několikanásobný mistr ČSSR ve
váze do 90 kg, v roce 1975 a 1977
mistr Evropy, v roce 1977 3. mís-
to a v roce 1978 2. místo na mist-
rovství světa
- **Petr Turek**
automobilový závodník na buggy-
nách, v roce 2000 na mistrovství
ČR třetí ve třídě do 1600 ccm
- **Zdeněk Turek**
automobilový závodník na buggy-
nách, otec Petra Turka, mistr re-
publiky bez rozdílu kubatury v ro-
ce 1979
- **Otakar Vindyš**
hokejista, člen reprezentačního
mužstva ČR, vítěz ME 1911,
3. místo na ZOH v roce 1920
- **Jiří Zidek ml.**
Basketbalista, první Čech hrající
nejprestižnější soutěž NBA; s li-
tevským mistrem Žalgiris Kaunas
vítěz PMEZ v ročníku 1998/99;
nyní hráč Realu Madrid

Zdravotnictví a charita

Zdravotnická služba v Radotíně dlouho neexistovala. V 19. století pečovali o zdraví obyvatel okresní a obvodní lékaři. Na Zbraslavsku byli obvodní lékaři v Dobřichovicích, Mníšku, ve Slapech, a ve vlastní Zbraslavi. Do Radotína dojížděl lékař ze Zbraslavi, jmenoval se Gastl a byl Němec. Když byl ve válce prusko-rakouské v roce 1866 zajat, dojížděl do Radotína z Jílového MUDr. Bedřich Holík, otec řídicího učitele Jaroslava Holíka. Pak až do roku 1899 následuje řada dalších dojíždějících lékařů. Teprve v tomto roce je zmiňován první v Radotíně bydlící lékař MUDr. Vodenka. Již počátkem dvacátého století byla při obecním zastupitelstvu zdravotní komise a sirotčí rada. Roku 1910 zakoupila obec dům čp. 60 (dnes budova Základní školy umění) a zřídila v něm v přízemních místnostech chudobinec. V té době vlastnila obec též dům čp. 33a v blízkosti kovárny a byty používali sociálně slabší občané.

MUDr. Vodenkovi podle zápisů byl v roce 1912 obcí vyplacen paušál pro léčení chudých. Při obecním zastupitelstvu existoval i chudinský fond neboli chudinská kasa, do které plynuly dary, dávky ze

MUDr. Bohumil Vodenka

zábav, z pokut a pod. Sociálně potřebným pomáhalo i Bratrstvo a Dělnická beseda.

Místní skupina katolické charity byla ustavena 24. listopadu 1946 s účelem: péče o mládež – zdravotní i sociální podpora, péče o staré

a potřebné bez rozdílu náboženské-
ho a politického přesvědčení. V pro-
sinci 1946 bylo rozdáno z přidělu
amerických katolíků 56 rodinám
prádlo, boty, potraviny a od míst-
ních katolíků 1400 Kč. V únoru
1947 obdrželo 35 rodin šatstvo
a 1100 Kč od stejných dárců.

Předsedou skupiny byl roku
1946 Josef Pekárek a 1947 Ferdi-
nand Pur, oba místní duchovní
správcové.

Kromě této charity byl činný
Svaz Katolických žen a dívek, jejíž
místní odbočka pracovala k podpo-
ře duchovní správy (předsedkyní
v roce 1948 byla pí Marie Trnková)
a Kostnická jednota, jejíž místní
odbor se ustavil 1. února 1946.
Účel Kostnické jednoty byl sdružo-
vat československé evangelíky
všech vyznání, podporovat a pro-
hlubovat evangelický život ve smě-
ru kulturním, sociálním a nábožen-
ském. Předsedou byl profesor
Karel Veselý (Havlíčková 838).

Po roce 1948 připadla podobná

Dům s pečovatelskou službou

péče, ovšem „náležitě upravená“, Obvodnímu ústavu sociálních služeb Prahy 5. V Radotíně byl pro tyto účely vyčleněn dům čp. 190 v ulici U Jankovky. V současné době pečovatelskou službu zajišťuje již přímo MÚ MČ Praha-Radotín, a to od 1.4.1995. Náplní práce pečovatelské služby je poskytování základních služeb a potřeb starým, nemocným a osamělým spoluobčanům, kteří již tyto úkony sami nezvládají. Dále pak poskytovat pomoc těm, kteří se náhle ocitnou ze zdravotních důvodů v situacích, které sami pro svoji dočasnou indispozici nemohou zvládnout (náhlé příhody, úrazy apod.).

Chod pečovatelské služby zajišťují 2 pečovatelky, 1 řidič a vedou-

Zdravotnické zařízení na „starém“ sídlišti

cí oddělení. Pečovatelská služba má k dispozici služební vůz, který slouží k rozvozu obědů, nákupů apod. Služby se poskytují v terénu a v domě s pečovatelskou službou, který přesídlil do čp. 461, Výpadová ul. Zde je 14 bytových jednotek – garzonier. Jedna je bezbariérová a slouží pro vozíčkáře. V současné době zajišťuje pečovatelské služby a potřeby pro 75 občanů Radotína, Lochkova a Velké Chuchle.

Kromě pečovatelské služby zajišťované městskou částí Praha-Radotín je v Otínské ulici umístěn stacionář charitativní služby „Naděje“.

Rozvoj v letech 1990–2000

Toto období bylo zahájeno „sametovou revolucí“ v listopadu 1989, která se vedle radikálních společenských a politických změn projevila i v řízení a správě měst a obcí nově zvolenými orgány, které dostaly plnou pravomoc, ale i zodpovědnost za svoji činnost.

Jak bylo této samosprávné pravomoci využito v Radotíně?

V první řadě bylo třeba vybudovat chybějící infrastrukturu.

Už od roku 1991 se začalo s kabelizací sítí. Dnes je již kabelizace v celém Radotíně několik let dokončena a umožňuje využít elektrické vytápění objektů, plnou telefonizaci všech objektů, zlepšilo se osvětlení ulic i místní rozhlas.

Do provozu byla dána kabelová televize, která kromě mnoha programů umožňuje sledovat 2x denně relaci místních radotínských zpráv včetně denního aktuálního hlášení místního rozhlasu.

Jakmile byl odsouhlasen generel dešťové a splaškové kanalizace,

vodovodního a plynového rozvo-
du, bylo zahájeno kladení těchto
trubních sítí, a to rovněž při jed-
nom výkopovém cyklu zakonče-

ném novou vozovkou
v plně šíří ulice. V
současné době je pro-
vedena hlavní kanali-
zační stoka CLX do
Prahy, centrální část
Radotína, celá oblast
mezi tratí ČD a řekou
Berounkou a celá
část pod Lahovskou.
Práce pokračují smě-
rem na Lahovskou s
dalším postupem do
zbývajících částí Ra-
dotína. Kompletní sí-
tě jsou rovněž prove-
deny v nově uprave-
né ulici K Cementár-
ně, která vede do
Lochkova.

Západní část Ra-
dotína byla propoje-
na s velkokapacitním

vodojemem na Lahovské, takže ani
při velkém odběru nehrozí nikde
omezení dodávky vody. Vodou je
dnes zásobena i oblast na Pískách

Výstavba kanalizační sítě

z omezeného lokálního zdroje. Na vodárenský zdroj bude při provádění generální opravy napojena rovněž ulice Zderazská.

Podstatná změna nastala v centru Radotína, a to přeložkou tělesa potoka do nového trubního tělesa pod tratí ČD, a tím umožnění plynulejšího průjezdu pod současným železničním mostem, jakož i nově vybudovaným silničním mostem přes potok v návaznosti na světelně řízenou křižovatku na Horymírově náměstí.

V rámci této akce byla provedena bezpečná pěší stezka podél potoka, s novým můstkem přes něj,

umožňující školním dětem ze sídliště bezpečný, světlý řízený, přechod přes frekventovanou Karlicovou ulici.

Byly odstraněny různé zbytky stavebních dvorů z výstavby sídliště a upraven park i zeleň podél potoka, vybudovány parkovací plochy u obchodního centra na sídlišti i u nové pošty, a celé centrum bylo zkulturněno.

Dva starší objekty vydané v restituci (objekt polikliniky a pečovatelský dům čp. 190) byly nahrazeny v roce 1994 a 1996 novými stavbami. Ve dvou etapách (1994 a 1997) bylo za vydatné pomoci ra-

dotínské cementárny postaveno nové moderní zdravotnické zařízení, v němž je mimo lékařů biochemická laboratoř, rehabilitace, lékárna a zubní laboratoř.

Po desetiletí trvající problém přechodu pro pěší přes Berounku, řešený po zrušení přívozu různými lávkami, na lodicích či využitím pontonů, kde bylo vždy nebezpečí utržení při povodních a nutnost odstranění v zimním období, byl konečně vyřešen moderní visutou lávkou pro pěší, jejíž stavba byla dokončena v roce 1994.

V návaznosti na tuto lávku byla vybudována cyklistická stezka po-

dél Berounky, která má od pečovatelského domu až k pozemku základní školy povrch ze zámkové dlažby, aby sloužila i starším občanům a maminkám s kočárky k procházkám po celý rok. Z obou stran na ni navazuje pěší a cyklistická stezka, v jednom směru až k černošickým chatám, v druhém směru až do Šárova kola.

Pronikavého zlepšení kvality ovzduší bylo dosaženo jednak provedenou elektrifikací a postupujícím rozšiřováním plynofikace, kdy velké množství domů přešlo na ekologické vytápění, dále zrušením staré havarijní uhelné kotelny na starém sídlišti a zavedením teplovodu z plynové kotelny na novém sídlišti v roce 1992, jakož i plynofikací areálu škol, objektu nového stadionu, místního úřadu a bytových domů v plynofikované oblasti v letech 1996–9.

Rozhodující vliv na snížení emisí a prašnosti měla rozsáhlá rekonstrukce a modernizace provedená v radotínské cementárně, kde byla radikálně snížena prašnost a exhalace. V jejím okolí jsou dnes červené střechy a zelený les a na komínech se nepozná, zda je cementárna v provozu či ne. Ke snížení sekundární prašnosti v celém údolí

Slavnostní otevření zdravotnického zařízení

přispěla i generální oprava silnice Lochkov–Radotín i silnice na Cikánku.

Byla dokončena oprava budovy místního úřadu (1996), kde bylo nutno pro rozšíření výkonu státní správy i pro Lochkov a Velkou Chuchli zprovoznit i podkroví a provést sanaci celé budovy. Rovněž v Kulturním středisku byla zahájena sanace objektu, z finančních důvodů však došlo zatím jen k dokončení I. etapy – t.j. sociálního zařízení, zázemí a schodišťového traktu (1998).

Budova I. stupně základní školy, kde hrozilo porušení střešních říms a byla porušena omítka, dostala no-

vou fasádu a nové sociální zařízení (1999). V souvislosti s tím a v rámci dořešení odvodu dešťových vod byl upraven i prostor před touto školou a cesta ke hřbitovu. Novou fasádu pořídila i církev na kostele, takže celé náměstíčko, doplněné hojně využívaným pítkem a lavičkami, se stalo příjemným prostorem k oddechu i posezení.

Místní knihovna dostala definitivně objekt mezi gymnáziem a základní školou, takže je velmi dobře dosažitelná dětem, které ji hojně využívají.

Postupně jsou nahrazovaná veřejná písková hřiště bezprašným povrchem, v letošním roce 2000

Výstavba lávky

byla zřízena i skateboardová pře-kázková dráha.

K osobní pohodě a dobrému životnímu prostředí patří také dobře udržovaná zeleň i čistota ulic a veřejných prostranství.

Je maximální snaha o údržbu a postupné rozšiřování zelených ploch a sadových úprav. V roce 1999 byl nově upraven pás podél ulice Výpavové a byly zřízeny ze-

Zákoutí u školy s pítkem

lené plochy včetně odpočívadel u cyklostezky pod Autoservisem a pod hřbitovem jako náhradní výsadba.

O úklid ulic a veřejných prostranství pečují technické služby jak strojním čištěním, tak i ručním dočišťováním a splachováním ulic.

Již od roku 1991 jsou na deseti stanovištích periodicky rozmístovány velkoobjemové kontejnery na kovový odpad, na dřevo a na bioodpad. Ke cti radotínských občanů nutno uvést, že nejsou využívány pro jiné odpady, než je na nich uvedeno. V posledních letech je navíc přistavován kontejner na velkoobjemový odpad. Péči hlavního města jsou dále budována kontejnerová hnízda pro separaci papíru, plastů a skla. Do konce roku 2000 by měla být v docházkové vzdálenosti cca 200 m. Několikrát ročně je podle rozpisu prováděn sběr nebezpečného odpadu. Navíc je v Radotíně v provozu sběrna surovin, kde se vykupuje papír, kovy a další materiály.

Posledních deset let přineslo obrovský rozmach soukromého podnikání. Vznikla řada obchodů, některé z nich jsou otevřené i v sobotu a v neděli, je zde večerka, vyrostl hotel Squash (1996), řada menších ubytovacích kapacit, ale i hotelový dům. Restaurací a hospůdek neustále přibývá a jejich úroveň se zvyšuje, je tu řada řemeslníků, drobných i větších výroben.

K postupnému zlepšení vzhledu Radotína přispěly nejen investice do sítí a renovovaných ulic, ale také postupně prováděné úpravy soukromých objektů i výrobních hal a řada nových, velmi atraktivních rodinných domů, které vyrůstají v dosud nezastavěných částech či na jednotlivých volných parcelách.

Radotín se stal díky své atraktivní poloze vyhledávaným místem k bydlení. Rychlé dopravní spojení s centrem a radikální zlepšení ovzduší, jakož i vybudování infrastruktury z něj činí důstojnou součást Prahy, kde je navíc řada pracovních příležitostí. Snahou je, aby v Radotíně spokojeně žili a cítili se být doma nejen starousedlíci, ale i ti, kteří se přestěhovali na sídliště nebo kteří zde v poslední době staví své nové domy.

Zastupitelé MČ Praha-Radotín

Ing. Jiří Holub
starosta

Hana Žižková
zástupce starosty

Ing. Milan Bouzek
radní

Ing. Jan Farník
radní

Mgr. Karel Hanzlík
radní

Ing. Petr Binhac
člen MZ

Michal Bouša
člen MZ

RSDr. František Černohorský,
člen MZ

Ing. Jiří Gut
člen MZ

Ing. arch. Ivan Hrbek
člen MZ

Ing. Josef Krampla
člen MZ

Petr Martínek
člen MZ

RNDr. Pavel Punčochář,
CSc., člen MZ

Ing. Jaroslav Šindelka
člen MZ

Ing. Miloš Valášek
člen MZ

Členění městské části *

Městská část Praha-Radotín je jednou z 57 městských částí součástí hlavního města Prahy (ve smyslu správního členění) a je jednotkou se samosprávnou působností. To znamená, že vystupuje v právních vztazích svým jménem, nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající a své záležitosti spravuje samostatně. Městská část vymezuje působnost starosty, jeho zástupce, tajemníka, vedoucích odborů a pracovníků MÚ. Základem činnosti městské části v oblasti samostatné působnosti je zabezpečování hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje svého územního obvodu, ochrana a tvorba zdravého životního prostředí a uspokojování potřeb občanů, správa majetku svěřeného městské části. Samostatnou působnost vykonává v rozsahu uvedeném v §§ 13–20 e) zákona o obcích, §§ 7–12 zákona o hl.m. Praze a Statutu hl. města Prahy.

*) Stav před 12.11.2000

V rámci přenesené působnosti vykonává městská část státní správu, a to v rozsahu stanoveném zvláštními zákony, Statutem hl.m. Prahy a obecně závaznými vyhláškami hl.m. Prahy.

Ve smyslu územního členění je Radotín nadále součástí Prahy 5 (pošta, soudnictví a pod.).

Orgány MČ:

Vrcholným orgánem městské části je patnáctičlenné místní zastupitelstvo, které je voleno na čtyři roky. Místní zastupitelstvo volí ze svých řad starostu, zástupce starosty a členy rady MZ a odvolává je z funkce, schvaluje rozpočet městské části a vyúčtování hospodaření za uplynulý kalendářní rok; schvaluje program rozvoje územního obvodu městské části a rozhoduje o majetkoprávních úkonech.

Výkonným orgánem městské části v oblasti samostatné působnosti je pětičlenná rada místního

zastupitelstva. Radě MZ nepřísluší rozhodovat v oblasti přenesené působnosti. Rada MZ se řídí zákonem o obcích a zejména zabezpečuje hospodaření MČ podle schváleného rozpočtu a plní vůči zařízením založeným nebo zřízeným MZ úkoly zakladatele a zřizovatele a jmenuje a odvolává jejich vedoucí, kontroluje jejich činnost. Rada MZ rozhoduje o organizační struktuře místního úřadu a počtech odborů; jmenuje a odvolává tajemníka MÚ se souhlasem primátora HMP; jmenuje a odvolává vedoucí odborů na návrh tajemníka, schvaluje organizační řád MÚ a stanoví celkový počet pracovníků MÚ; přijímá petice a zabezpečuje jejich projednání a vyřízení.

Starosta je statutárním orgánem MČ, připravuje a řídí schůze místního zastupitelstva a rady. Ze své činnosti je odpovědný zastupitelstvu MČ.

Rada MZ zřizuje jako své kontrolní a iniciativní orgány komise,

jmenuje a odvolává z funkce předsedy a členy komisí a kontroluje jejich činnost. Na volební období 1998–2002 si rada MZ zřídila komise: kontrolní; finanční; letopiseckou; bytovou; sociální a zdravotní; stavební; školskou, kulturní a mládeže; životního prostředí – veřejného pořádku. Rada MZ si jako zvláštní orgán zřídila povodňovou komisi a Sbor dobrovolných hasičů.

Místní úřad je univerzálním orgánem působícím v samostatné i přenesené působnosti. Tvoří jej starosta, zástupce starosty, tajemník a pracovníci MÚ.

V čele MÚ stojí starosta. Místní úřad plní úkoly, které mu uložila rada MZ nebo MZ; usměrňuje po odborné stránce zařízení, které si městská část zřídila; pomáhá komisím v jejich činnosti a vykonává státní správu podle zvláštních zá-

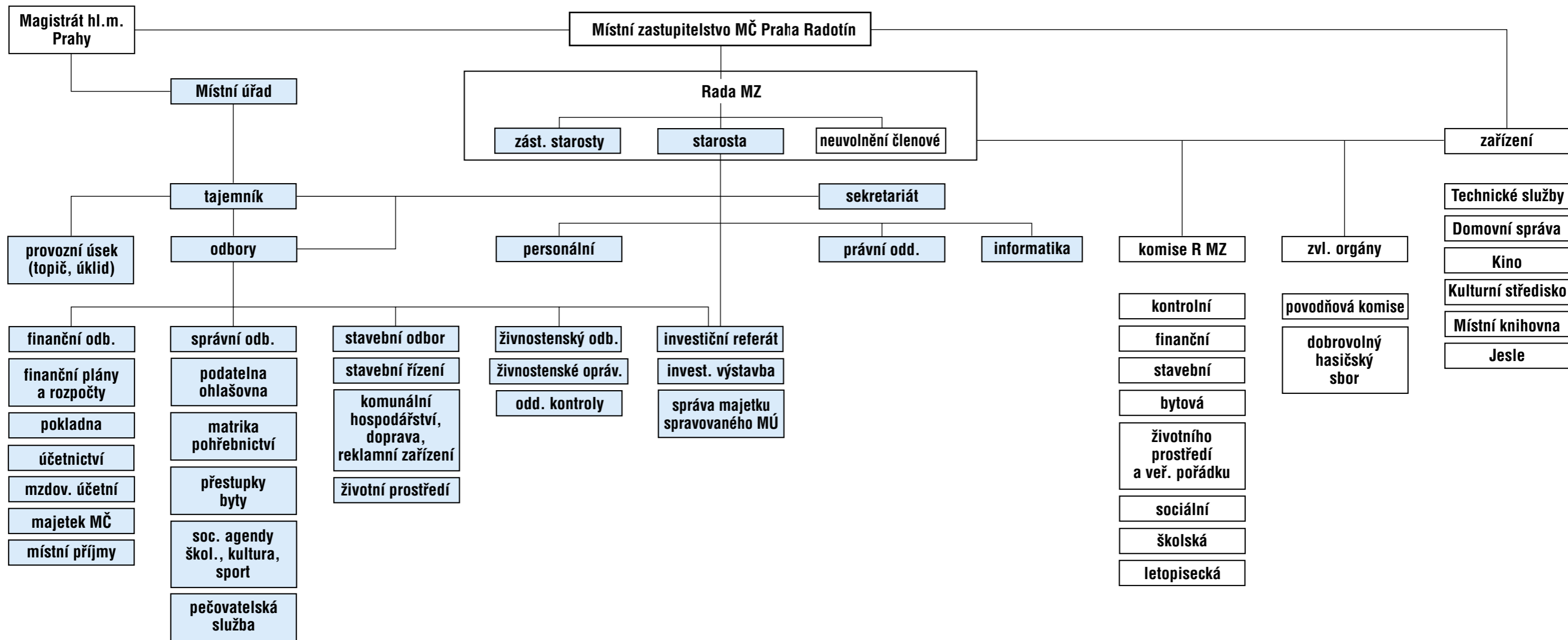
konů a Statutu hl.m. Prahy a obecně závazné vyhlášky hl.m. Prahy. MÚ rozhoduje v prvním stupni ve správním řízení, pokud nadřízený orgán nebo zvláštní zákon nestanoví jinak. Ve věcech přenesené působnosti je MÚ podřízen magistrátnímu úřadu. Tajemník plní úlohu vedoucího organizace, vedoucího v pracovně právních vztazích a řídí činnost úřadu. Tajemník není členem zastupitelstva, ale při jed-

náních zastupitelstva a rady má hlas poradní. Pro jednotlivé úseky činnosti MÚ jsou zřízeny radou MZ odbory, oddělení, referáty, které jsou součástí MÚ (viz další dvoustrana – organizační pavouk). Úkolem odborů je vykonávat státní správu a samosprávu podle organizačního řádu MÚ, případně podle pověření rady MZ tak, aby byla zajištěna činnost MÚ jako orgánu MČ.

Budova Místního úřadu po rekonstrukci

Schéma Místního úřadu MČ Praha Radotín

Důležité adresy

Česká pošta s.p.	nám. Osvoboditelů 1409/6	57910409	starosta	57911685
pokladna		57910401	tajemník	57912581
listovní doručovatelé		57910419	zástupce starosty	57910605
opakované doručování		57910407	odbor finanční	57912582
Česká pojišťovna	nám. Osvoboditelů 1409/6	57910413	odbor správní	57912583
Česká spořitelna a.s.	nám. Osvoboditelů 1409/6	57911939	odbor stavební	57910604
		57910368		57912091
		57910367	odbor živnostenský	U Starého stadionu 1379
		57910395		57911774
ČD – nádraží Radotín	Vrážská 43			57911820
Domovní správa	Sídliště 1075		Poruchy	
vedoucí a účtárna		57910118	El. proud	24915151
provozáři		57910117	Havarijní silniční služba	1054
		57912961	Plyn	1059
Dům pečovatelské služby	Na Benátkách 461	57911774	Voda	67310543
vedoucí	U Starého stadionu 1379	57911938	Veřejné osvětlení – dispečink	61710569
Hasiči		150		44470800
Jesle	nám. Osvoboditelů 1368	57910319	Policie ČR	158
Kino	Na Výšince 875	57910322	Policie ČR – sl. Radotín	nám. Osvoboditelů 21
Kulturní středisko	nám. Osvoboditelů 44	57911746	Rychlá zdrav. pomoc	155
Městská policie		156	Sportovní kluby	
Městská policie Radotín	Sídliště 1075	57911780	Radotínský sportovní klub	Ke Zděři 1111/21
Městská policie Zbraslav	Zbraslavské nám. 464	57921146	– nové hřiště	Ke Zděři 1111/21
Místní knihovna	Loučanská 1406	57911863	– staré hřiště	U Starého stadionu 2094
Místní úřad Radotín	V. Balého 23		Tarpan Club	Říční lázně Radotín
ústředna		57911687	Tenis	Výpádová 932/6
		57911693	Vodáci	Lošetická 1476
		57912547	Sokol	Vykoukových 622
		57912051	Fitcentrum	Ke Zděři 1111/21

Školy			
Gymnázium	Loučanská 520	57911680	
III. Mateřská škola	Sídliště 1100	57810447	
IV. Mateřská škola	Býšovská 1251	57911420	
V. Mateřská škola	nám. Osvoboditelů 1367	57911854	
SOU strojírenské	V Sudech 511	57910946	
SOU zemědělské	Pod Klapicí 11/15	57911845	
Zákl. škola – I.stupeň	V. Balého	57911686	
Zákl. škola – II.stupeň	Loučanská 1112	57911672	
Základní umělecká škola			
Klementa Slavického	Zderazská 98	57910345	
Základní umělecká škola			
Klementa Slavického	nám. Osvoboditelů 44	57910331	
Zvláštní škola	Karlická 38	57910344	
Technické služby	K Lázním 1380	57911806	
		57911884	

Zdravotnické zařízení v Radotíně

	Sídliště 1100		
Medikar s.r.o.			
ředitel MUDr. Smetana		57912847	
Milada Pacáková – správa NZZ		57912847	
Biochemická laboratoř			
MUDr. Gadiredi		90012374	
RNDr. Loužecký		90012374	
Dětské oddělení			
MUDr. Pánková (homeopatie)		90012385	
MUDr. Štolfová		90012381	
MUDr. Veselá		90012385	
Diabetika a interna, EKG			
MUDr. Waldmannová		90012388	
EKG, interní			
MUDr. Marková		57911286	
Elektroléčba, rehabilitace			
MUDr. Smetana		57911287	
ORL			
MUDr. Slezák		57910934	

Gynekologie			
MUDr. Slívová			0603/415574
Neurologie			
MUDr. Smetana			57811138
Oční			
MUDr. Brychtová			57810922
Zubní			
MUDr. Kartaš			90012377
MUDr. Laštovka			90012394
MUDr. Rejchrtová			57911289
MUDr. Růžička			90012379
Zubní laboratoř			90012392
Praktičtí lékaři			
MUDr. Binko			57810945
MUDr. Janatová			57912195
MUDr. Spilková			57910373
RTG			
MUDr. Klán			57912256
Chirurgie			
MUDr. Mesl			57810568
Další soukromí lékaři v Radotíně mimo zdrav. zařízení			
MUDr. Schwarz	Vrážská 100		57911222
MUDr. Siegllová – prakt. lékař pro děti a dorost			
	Vykoukových 687/9		57910108
MUDr. Waldmann – zubní ordinace			
	Vrážská 239		57912662
Lékárny			
Lékárna Adonia	Sídliště 1100		57910901
Lékárna Radotín	Nýřanská 1		57911700
Veterinární ošetřovna	Vinohrady 62		57911140
	<u>Výrobu Almanachu zajistily firmy:</u>		
DTP studio			
Ing. O. Pechar	K Cementárně 2146		57911771
Tiskárna			
Gragotechna Print	Pha-Stodůlky, Lískova 1594		51614255

